อนุสรณ์

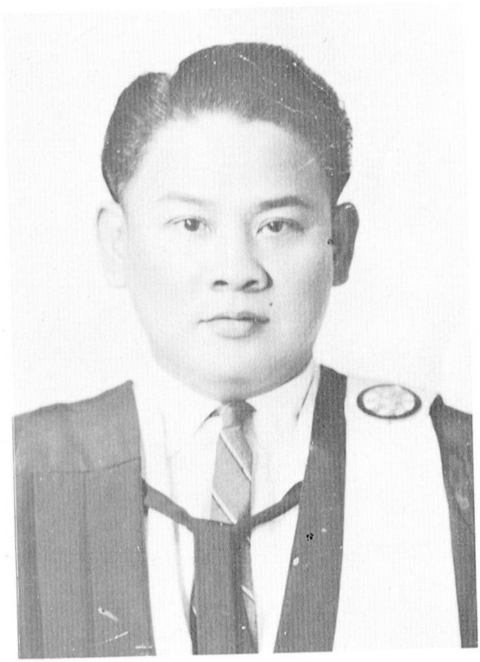
งานพระราชทานเพลิงศพ

นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล

เป็นกรณีพิเศษ

ณ เมรุวัดตรีทศเทพ กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒

คุณพ่อสงวน สุวรรณวัฒนกุล

๒๓ กรกฎาคม ๒๔๗๒ - ๕ เมษายน ๒๕๔๑

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๕๒๗๙ **สำนักพระราชวัง**

๑๗ มีนาคม ๒๕๔๒

พระราชทานเพลิงศพ นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดตรีทศเทพ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๒ เวลา ๑๔.๐๐ น. พระราชทานเพลิง.

คมกฤษ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ตามที่ได้ทรงมีพระราชกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเพลิงศพ นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล เป็นกรณีพิเศษ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ เป็นเกียรติสูงสุด แก่ นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล และครอบครัว **"สุวรรณวัฒนกุล"** เป็นอย่างยิ่ง อันหาที่สุดมิได้ หาก นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล สามารถหยั่งทราบได้ด้วยญาณวิถีใดก็ตาม คงมีความปลาบปลื้มยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ทรงมีพระราชกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมในครั้งนี้

ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วย บุตร ธิดา และหลาน ขอพระราชทานพระบรมราชโอกาส กราบถวายบังคม ณ เบื้องพระยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นางผ่องศรี สุวรรณวัฒนกุล

บุตร ธิดา และหลาน

ประวัติย่อ

คุณพ่อสงวน สุวรรณวัฒนกุล เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๔๗๒ เป็นบุตรของนายกิมเลี้ยง และนางงักเฮียง

หลังจากเรียนจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย โดยการสอบเทียบ คุณพ่อก็เริ่มเข้าทำงานที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ในขณะเดียวกัน ก็เข้าศึกษาต่อที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จนสำเร็จการศึกษา

คุณพ่อสงวน สมรสกับ คุณแม่ผ่องศรี สุวรรณวัฒนกุล (ธีราวิทย์) มีบุตรธิดา ๓ คน คือ

นางอาณิกา วีระประทีป

นายพรเทพ สุวรรณวัฒนกุล

นายอิสระ สุวรรณวัฒนกุล

คุณพ่อสงวนเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร และวิริยะอุตสาหะในหน้าที่การงานเป็นอย่างยิ่ง คุณพ่อได้ดำรงตำแหน่งรองผู้จัดการมูลนิธิในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และเป็นผู้จัดการมูลนิธิ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ จนเกษียณอายุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการต่อจนสิ้นปี ๒๕๓๒

ในระหว่างดำรงตำแหน่งสำคัญของมูลนิธิ คุณพ่อได้มีส่วนพัฒนากิจการมูลนิธิเป็นอย่างมาก ได้ออกปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ เยี่ยมเยียนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยทั้งในกรุงเทพ-มหานครและต่างจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดงาน ๕ ธันวามหาราชหลายสมัย คุณพ่อเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์มาโดยตลอด และได้รับยกย่องเป็นพ่อตัวอย่างประจำปี ๒๕๓๑ จากคณะกรรมการจัดงานวันพ่อแห่งชาติ

คุณพ่อป่วยด้วยโรคถุงลมโป่งพอง และเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ แต่อาการไม่ดีขึ้น คุณพ่อถึงแก่กรรมอย่างสงบในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๑ สิริรวมอายุได้ ๖๙ ปี

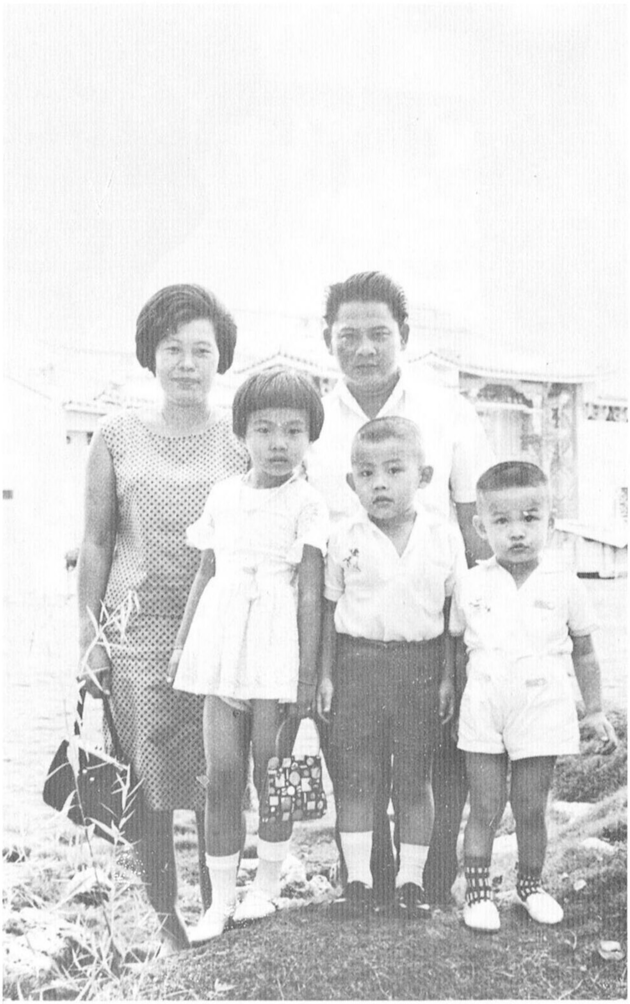
"หนุ่มฟ้อ หล่อเฟี้ยว"

"คนเก่งของเรา"

"คนสวยที่สุดของป๊า...ตลอดกาล"

"...แล้วก็เป็นครอบครัวที่อบอุ่น"

"เป็นเพราะอยากเก่งเหมือนป๋า"

"อีกครั้งหนึ่งแห่งความอิ่มเอิบใจ"

"เอาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทองเกียรติคุณมาฝาก"

"ลิง ๓ ตัว ขวัญใจของป้า"

"รักป๊าที่สุด"

เคยคิดเสมอว่า สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตของจุ๋ม คือ การได้เกิดมาเป็นลูกของปาป๊า เพราะปาป๊าให้ความรัก ความเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ให้โอกาส และเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้จุ๋ม ปาป๊าทำหน้าที่ "พ่อ" ได้สมบูรณ์ที่สุด เท่าที่พ่อคนหนึ่งจะให้แก่ลูกๆ ได้

ถึงแม้ว่าปาป๊าจะไม่ได้อยู่กับพวกเราแล้ว แต่ปาป๊าจะเป็นแบบอย่าง และกำลังใจให้จุ๋มเสมอ เพราะในความรู้สึกของจุ๋ม ปาป๊ายังอยู่ใกล้มาก... คืออยู่ในใจของจุ๋มตลอดเวลา

เชื่อมั่นที่สุดว่า คุณความดีที่ปาป๊ากระทำให้แก่ผู้อื่นมาตลอดชีวิต จะเป็นปัจจัยที่นำปาป๊าของจุ๋มไปสู่สุคติในสัมปรายภพอย่างแน่นอน

รักปาป๊าที่สุด

จุ๋ม

เคย ได้ยินบางคนกล่าวว่า เราจะรู้ถึงคุณค่าของคนที่เรารักก็ต่อเมื่อเราได้สูญเสียเขาไปแล้ว ในขณะที่บางคนก็กล่าวว่า จงอย่าลังเลที่จะบอกรักเพราะโอกาสที่มีไม่มากนักอาจผ่านเลยไป ทั้งสองข้อความฟังดูดีทีเดียว แต่มันแปลกตรงที่ แม้ทุกวันนี้ ผมก็ยังไม่รู้สึกอะไรเป็นพิเศษกับมันเท่าไร ทุกๆ คืนก่อนนอน ผมยังคงคิดถึงพ่อของผมให้ช่วยปลุกแต่เช้าตรู่เพื่อจะได้ตื่นไปทำงาน เหมือนที่เคยเขียนโน้ตให้ช่วยปลุกทุกเช้าเพื่อไปเรียนหนังสือ ทุกๆ ครั้งที่มีข่าวดีอยากจะบอกใคร ยังคงเล่าให้พ่อฟังอยู่เงียบๆ ในใจ เหมือนที่ทุกทีเคยวิ่งกลับจากโรงเรียนมาเล่าให้ฟังว่าสอบได้ที่หนึ่ง หรือทุกๆ คราวที่ออกไปทานข้าวนอกบ้าน ก็ยังคงสั่งกับข้าวจานโปรดที่พ่อชอบ เหมือนที่เคยสั่งมาทานกันเป็นประจำ นั่นคงเป็นเหตุผลว่าทำไม ผมถึงไม่รู้สึกอะไรเลยกับข้อความดังกล่าว ผมไม่รู้สึกสูญเสีย ไม่รู้สึกเสียโอกาสที่จะบอกรักใคร ก็พ่อของผมยังอยู่ตรงนี้นี่ครับ ยังอยู่ในใจผมตรงนี้ ตลอดไป

ลูกคนเล็ก

อิสระ สุวรรณวัฒนกุล

อา... ดุจพ่อคนที่สอง

อา ห่วงใยรักหลาน มากแม้นพรรณนา
ดุจ เมฆสูงเทียมฟ้า หยั่งได้
พ่อ รักลูกเปี่ยมล้น หัวอก เทียบได้ดั่งใคร
คนที่สอง พ่อของหลานไซร้ แน่แท้คืออา

เมื่อเตี่ยจากไป หลานระลึกและอบอุ่นใจเสมอว่า ยังมีอาเจ็กเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ให้ความรักและห่วงใยหลานๆ ทุกคนเสมอและตลอดเวลา อาเจ็กเป็นแบบฉบับของคนดีให้หลานยึดถือเป็นแบบอย่างตลอดมา

แบบฉบับของคนดี ไม่เพียงแต่ลูกหลานเท่านั้นที่มีความรู้สึกตรึงตราในหัวใจว่า อาเจ็กเป็นคนดี หลานภูมิใจและจำได้ไม่เคยลืมว่า สมัยที่หลานเรียนอยู่ปีที่ ๔ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลานไปขอให้ท่าน **ศาสตราจารย์ วิกรม เมาลานนท์ อดีตประธานศาลฎีกา** ซึ่งท่านเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่คณะนิติศาสตร์ เขียนบทความลงพิมพ์ในวารสาร **"วันรพี"** อันเป็นวันคล้ายวันสิ้นพระชนม์ของกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระบิดาแห่งกฎหมายไทย หลังจากที่ได้สนทนากับท่านอาจารย์พอสมควรแล้ว ก่อนอำลาจากท่านในวันนั้น ท่านอาจารย์ได้ให้หลานเขียนชื่อนามสกุลมอบให้ท่าน เพื่อท่านจะได้ติดต่อกลับอีกที หลานก็ได้เขียนชื่อ ศิริพร สุวรรณวัฒนกุล ให้ท่านแล้วก็อำลาท่านอาจารย์ เมื่อเดินออกนอกห้องทำงานของท่าน ซึ่งขณะนั้นท่านทำงานอยู่ที่ศาลฎีกา ท่านอาจารย์รีบเปิดประตูออกมาร้องถามว่า หนูศิริพร หนูเป็นอะไรกับคุณสงวน สุวรรณวัฒนกุล หลานก็เรียนท่านว่า คุณสงวนเป็นอา ท่านย้ำถามว่า คุณสงวน สุวรรณวัฒนกุล ที่ทำงานที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งนะ เป็นอาทางไหน หลานเรียนท่านว่าคุณสงวน เป็นน้องชายแท้ๆ ของพ่อค่ะ ท่านอาจารย์ยิ้มและพูดเสียงดังชัดเจนว่า หนูโชคดีมากนะที่เป็นหลานคุณสงวน คุณสงวนเป็นคนดีมาก

แบบฉบับของความซื่อสัตย์ มีผู้มีชื่อเสียงในฐานะผู้นำของประเทศหลายท่านตระหนักถึงความซื่อสัตย์ของอาเจ็ก ได้แก่ ฯพณฯ มารุต บุนนาค ท่านได้แต่งตั้งให้ นายสงวน สุวรรณวัฒนกุล เป็นที่ปรึกษา และยังได้กรุณามาร่วมในพิธีสวดพระอภิธรรมด้วย

แบบฉบับของความอดทน อาเจ็กทำงานและศึกษาควบคู่กันไปโดยวิธีสอบเทียบ ซึ่งสมัยก่อนเรียกว่า เรียนลัด และส่งตัวเองเรียนจนจบปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสมัยก่อนการศึกษาจบชั้นปริญญาตรีเป็นเรื่องยากมาก ต้องใช้ความอดทนมานะบากบั่นเป็นอย่างยิ่ง

แบบฉบับของผู้มีแต่ให้ ให้รักที่บริสุทธิ์ รักที่ยั่งยืนมั่นคงและเสียสละแก่ครอบครัว ตลอดชีวิตของอาเจ็ก หลานจำได้ว่าท่านมีแต่ให้ ให้ความรักและให้อภัย และเสียสละความสุขส่วนตัวของท่านตลอดมา ท่านส่งเสริมให้ลูกหลานทุกคนได้ร่ำเรียนวิชาที่ตนเองชอบ ให้คำแนะนำปรึกษาและคอยให้กำลังใจอย่างอบอุ่น เพื่อให้ทุกคนได้เดินไปถึงจุดหมายที่ตั้งไว้มูลนิธิ ๕ ธันวาฯ จึงพร้อมใจกันมอบประกาศเกียรติบัตร **"พ่อตัวอย่าง"** ให้เป็นเกียรติประวัติสืบไป

ณ วันนี้ แบบฉบับของหลานจากไปอย่างไม่มีวันกลับ จากไปโดยที่หลานไม่มีวาสนาจะทดแทนบุญคุณท่านได้อีกต่อไป แต่อาเจ็กยังคงอยู่ในดวงใจของลูกหลานทุกๆ คน อาเจ็กคือแบบฉบับของคนดีของพวกเรา อา...ดุจพ่อคนที่สอง

ด้วยความกตัญญูต่อคุณความดีที่อาเจ็กได้บำเพ็ญไว้ในชีวิต อีกทั้งอานุภาพแห่งบุญกุศลที่ครอบครัว ลูกๆ หลานๆ และญาติมิตรทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญกุศลอุทิศให้ จงเป็นพลวปัจจัยน้อมนำให้วิถีวิญญาณของท่านไปสู่ความสงบ เยือกเย็น ณ สัมปรายภพชั่วนิรันดร์

จากหลาน

น้องเล็ก

(นางศิริพร เครือภู่)

อากงของผม

ผมรักอากงเพราะอากงเป็นคนดี มีน้ำใจ

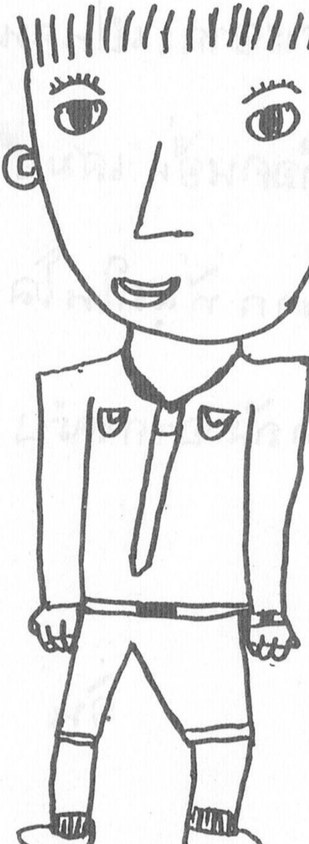
และคอยช่วยเหลือคนอื่นเสมอ

ผมจึงรักอากงมากที่สุดในโลกเลย

รักและคิดถึงอากงครับ

วิน จีระปะทีป

อากงของวิว

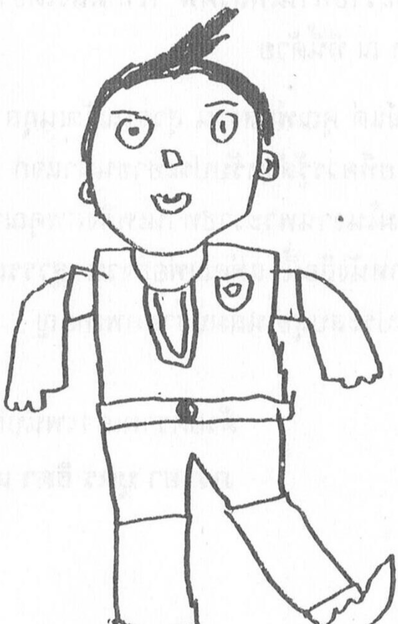

วิวรักอากงๆ

วิว ด.ญ.ปทิตตา วีระประทีป

ด.ช. ปธานิน อิระปะทีป

อากง ของแหวน

แหวน รักและ คิดถึงอากง

กราบขอบพระคุณ

ครอบครัว **"สุวรรณวัฒนกุล"** ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้เกียรติมาร่วมในพิธีรดน้ำศพ และเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ นำพวงหรีดและดอกไม้มาเคารพศพ ตลอดจนได้ให้เกียรติมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพ หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เจ้าภาพกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ คุณพ่อสงวน สุวรรณวัฒนกุล บุตร ธิดา จึงได้จัดทำหนังสือกฎหมายที่ควรรู้สำหรับประชาชนมาแจก เพื่อเป็นวิทยาบรรณาการแก่ผู้ที่มาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพคุณพ่อ พร้อมทั้งขออุทิศบุญกุศลที่ได้จากหนังสือนี้ แด่คุณพ่อสงวน สุวรรณวัฒนกุล ขอให้ท่านได้ไปสู่สุคติ และประสบสุขในสัมปรายภพเทอญ

ด้วยความเคารพนับถืออย่างยิ่ง

ภรรยา บุตร ธิดา และหลาน

กฎหมายที่ควรรู้
สำหรับประชาชน

ความรู้เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

(๑) การแจ้งเกิด

ผู้มีหน้าที่แจ้งเกิด

(๑) **คนเกิดในบ้าน เจ้าบ้านมีหน้าที่ต้องแจ้งเกิดภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่เกิด**

(๒) **คนเกิดนอกบ้าน มารดามีหน้าที่ต้องแจ้งเกิดภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่เกิด หากมาแจ้งไม่ได้จำเป็นไม่อาจแจ้งภายในกำหนดดังกล่าว ให้แจ้งภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่สามารถแจ้งได้**

สถานที่รับแจ้งเกิด

๑. **เกิดนอกเขตเทศบาล ให้แจ้งเกิดที่สำนักทะเบียนตำบล** และซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ้านของกำนัน

๒. เกิดในเขตเทศบาล **ให้แจ้งเกิดที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล** ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเทศบาล

๓. **เกิดในเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งเกิดที่สำนักทะเบียนท้องที่เขต** ซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการเขต

วิธีแจ้งการเกิด ผู้มีหน้าที่จะต้องทราบข้อมูลเพื่อแจ้งการเกิดดังนี้

ก. รายการเกี่ยวกับเด็กที่เกิด ผู้แจ้งต้องทราบ

๑. ชื่อ นามสกุล เพศ สัญชาติของเด็กที่เกิด

๒. วันที่ เดือน พ.ศ. เวลาที่เกิด ตลอดจนวันขึ้นหรือแรมของเดือนปีที่เกิด

๓. เกิดบ้านเลขที่ หมู่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

ข. รายการเกี่ยวกับมารดาของเด็กที่เกิด ต้องทราบ

๑. ชื่อตัว ชื่อสกุลก่อนการสมรส

๒. อายุ สัญชาติ

๓. อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

ค. รายการเกี่ยวกับบิดาของเด็กที่เกิด ต้องทราบ

๑. ชื่อตัว ชื่อสกุล

๒. อายุ สัญชาติ

กรณีที่เกิดในโรงพยาบาล เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านโรงพยาบาลนั้น ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หรือผู้ใดก็ตามที่มีชื่อเป็นเจ้าบ้านของโรงพยาบาล เป็นผู้แจ้งการเกิด อาจมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดไปแจ้งแทนก็ได้

การแจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลา

หากผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิด ไม่ได้แจ้งการเกิดของเด็กภายในเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้มีความผิดต้องระวังโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

๑. กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนดเวลาของบุตรบุคคลสัญชาติไทย

๑.๑ พยานเอกสารได้แก่ใบรับรองแพทย์ ผู้ทำคลอดและทะเบียนนักเรียน (ถ้ามี)

๑.๒ พยานบุคคลได้แก่ บิดามารดา ผู้ทำคลอด เจ้าของสถานที่เด็กเกิด กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้รู้เห็นการเกิดอื่น ๆ เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน

๒. กรณีแจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลาของบุตรบุคคลต่างด้าว

พยานเอกสารและพยานบุคคล ทำนองเดียวกันกับกรณีบุคคลสัญชาติไทยและนายทะเบียนจะตรวจสอบและสอบสวนเพิ่มเติมอีก ดังนี้

๒.๑ ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดามารดา

๒.๒ ภาพถ่ายของเด็กที่ขอแจ้งการเกิด ขนาด ๒”x๓” ๒ ภาพ

๒.๓ ภาพถ่ายทั้งครอบครัวของเด็กที่ขอแจ้งการเกิด

สูติบัตร

เป็นเอกสารสำคัญของทางราชการและมีประโยชน์มากสามารถใช้พิสูจน์ตัวบุคคลได้ ทั้งยังเป็นหลักฐานอ้างอิงแสดงถึงฐานะตัวบุคคลกับญาติและการขอรับสิทธิต่าง ๆ ทั้งในทางราชการการศึกษา การรับราชการทหาร และอื่น ๆ ได้ทุกโอกาสตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่

(๒) การแจ้งตาย

ผู้มีหน้าที่แจ้งการตายตามกฎหมายแบ่งออกเป็นกรณี ๒ กรณี

๑. **ถ้ามีคนตายในบ้าน เจ้าบ้านหรือผู้พบเห็น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่แจ้งการตายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ตายหรือเวลาที่พบศพ**

๒. **ถ้ามีคนตายนอกบ้าน บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพ** หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย**มีหน้าที่แจ้งการตาย** ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งหรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามแต่สะดวก ในโอกาสแรก **ภายใน ๒๔ ชั่วโมง** นับแต่เวลาที่ตายหรือเวลาที่พบศพ

สถานที่รับแจ้งการตาย เช่นเดียวกับสถานที่รับแจ้งการเกิด

- นอกเขตเทศบาล บ้านกำนัน
- ในเขตเทศบาล สำนักงานเทศบาล
- ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ว่าการเขต

วิธีแจ้งการตาย ผู้ที่จะไปแจ้งการตาย จะต้องทราบข้อมูลเพื่อแจ้งการตายดังต่อไปนี้

๑. ชื่อ นามสกุล อายุ สัญชาติ เพศของผู้ตาย

๒. ตาย เมื่อวัน เดือน ปีใด

๓. ที่อยู่ของผู้ตาย และสถานที่ตาย บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

๔. สาเหตุที่ตาย

๕. ชื่อนามสกุล และสัญชาติของบิดามารดาของผู้ตาย

๖. ศพของผู้ตายจะดำเนินการอย่างไร (เก็บ ฝัง เผา) ที่ไหน เมื่อไร

การแจ้งการตายเกินเกินกำหนดเวลา

เมื่อมีคนตาย และไม่ได้แจ้งการตายภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้มีหน้าที่ต้องไปแจ้งการตายเกินกำหนดเวลา และปฏิบัติดังนี้

ผู้แจ้งต้องไปยื่นคำร้องแจ้งการตายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งและจะต้องทราบข้อมูลเช่นเดียวกับการแจ้งการตายภายในกำหนดเวลาในกรณีนี้ นายทะเบียนจะออกใบมรณบัตรให้ผู้แจ้งเก็บไว้เป็นหลักฐานด้วย

มรณบัตร

เป็นเอกสารสำคัญทางราชการ ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการตายของบุคคลจึงต้องเก็บรักษาไว้ให้ดี

ความผิด ไม่ได้แจ้งตายภายในกำหนด มีความผิดโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

(๓) การแจ้งการย้ายที่อยู่

สถานที่แจ้งการย้ายที่อยู่

๑. **ถ้าย้ายออกจากบ้านหรือย้ายเข้าในบ้านซึ่งบ้านนั้นอยู่นอกเขตเทศบาลให้ไปแจ้งการย้ายต่อนายทะเบียนตำบล** ณ สำนักทะเบียนตำบลซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ้านของกำนันหรือบ้านผู้ใหญ่บ้านในบางตำบล

๒. ถ้าย้ายออกหรือเข้าในบ้าน ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลให้ไปแจ้งการย้ายต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล ณ สำนักงานเทศบาล

๓. ถ้าย้ายออกหรือเข้าในบ้าน ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้ไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเขต ณ ที่ว่าการเขต

หลักเกณฑ์การแจ้งการย้ายที่อยู่

๑. ผู้ใดย้ายที่อยู่ออกจากบ้านใด ให้เจ้าบ้านแจ้งย้ายบุคคลนั้นออกภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายออก

๒. ผู้ใดย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านใด ให้เจ้าบ้านแจ้งย้ายบุคคลนั้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายเข้าจริง

๓. การแจ้งย้ายปลายทาง ผู้ย้ายที่อยู่จะไปแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ตนไปอยู่ใหม่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายออกก็ได้ โดยไม่ต้องกลับไปแจ้งย้ายออกจากสำนักทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในการนี้ต้องเสียค่าธรรมเนียม ๕ บาท

วิธีการแจ้งย้าย

๑. **การแจ้งย้ายออก** ให้เจ้าบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำหลักฐาน

- สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
- บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
- บัตรประจำตัวของผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- หนังสือมอบหมายของเจ้าบ้าน

ไปแจ้งย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง โดยผู้ที่จะไปแจ้งต้องทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ย้าย

- ชื่อ นามสกุล
- วัน เดือน ปี ที่ย้าย

- บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด

- ความเกี่ยวพันกับหัวหน้าครอบครัวใหม่อย่างไร

๒. **การแจ้งย้ายเข้าให้เจ้าบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำหลักฐานเช่นเดียวกับการแจ้งย้ายออกและ**

๒.๑ ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ (สีเขียวและสีชมพู) ที่เจ้าบ้านที่จะย้าย**เข้าลงลายมือชื่อในช่องเจ้าบ้านผู้ยินยอมให้ย้ายเข้าแล้ว**

๒.๒ บัตรทะเบียนคน (ถ้ามี)

ไปแจ้งย้ายเข้าต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่

ความผิด ไม่แจ้งย้ายภายในกำหนดเวลา มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

(๔) การแก้ไขรายการเอกสารการทะเบียนราษฎร

สถานที่รับแจ้งและผู้มีหน้าที่รับแจ้งการแก้ไขรายการเอกสารทะเบียนราษฎร

๑. อยู่นอกเขตเทศบาล แจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

๒. อยู่ในเขตเทศบาลแจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล ณ สำนักงานเทศบาล

๓. อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเขต ณ ที่ว่าการเขต

วิธีการขอแก้ไข

๑. ยื่นคำร้องตามแบบ ทร. ๓๑

๒. นำเอกสารเพื่อเป็นหลักฐานไปแสดงประกอบการพิจารณาขอแก้ไขเท่าที่พึงจะหาได้ เช่น

- สูติบัตร หรือสำเนาทะเบียนคนเกิด
- มรณบัตรหรือสำเนาทะเบียนคนตาย
- สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนสำมะโนครัวฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๐, ๒๔๙๐ หรือสำเนาทะเบียนบ้าน พ.ศ. ๒๔๙๙ และสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
- สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ หรือประกาศนียบัตร
- สำเนาทะเบียนการสมรส
- ใบสำคัญการเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุล
- สำเนาทะเบียทหาร (ถ้ามี)
- บัตรประจำตัวประชาชน

ฯลฯ

พยานบุคคล ในกรณีที่นายทะเบียนพิจารณาแล้วว่าพยานเอกสารยังไม่เพียงพอแก่การแก้ไขให้นำพยานบุคคลไปให้ถ้อยคำเพิ่มเติม เช่น

- บิดา มารดา
- ผู้ทำคลอด ผู้รู้เห็นการเกิด
- เพื่อนบ้าน
- สามี ภรรยา
- เจ้าบ้าน
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (นอกเขตเทศบาล)

พยานแวดล้อมกรณี ๒ คน ได้แก่

๑. ผู้มีฐานะมั่นคงซึ่งภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒. ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป

ข้อ ๑ ทั้ง ๒ คน หรือข้อ ๒ ทั้ง ๒ คนก็ได้

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องและหลักฐานต่าง ๆ แล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการดังนี้

๑. กรณีผู้ร้องมีเอกสารราชการมาแสดง นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า เอกสารดังกล่าวเชื่อถือได้ก็จะดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารการทะเบียนราษฎรให้

๒. กรณีผู้ร้องไม่มีเอกสารราชการมาแสดง นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะมาสอบสวนพยานบุคคลแล้วบันทึกเสนอนายอำเภอเพื่อพิจารณา เมื่อนายอำเภอเห็นว่าหลักฐานดังกล่าวเชื่อถือได้ ก็จะสั่งให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้

๓. กรณีขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเช่นเขียนตัวสะกดการันต์เกี่ยวกับชื่อตัวหรือนามสกุลผิดนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะสอบสวนพยานหลักฐานหากเชื่อถือได้ก็จะดำเนินการแก้ไขให้

๔. ในกรณีที่ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงในช่องสัญชาตินายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจะสอบสวนพยานหลักฐานแล้วรวบรวมเสนอผ่านอำเภอ จังหวัด ไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

ค่าธรรมเนียม การแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

(๕) การจดทะเบียนชื่อบุคคลและชื่อสกุล

ตาม พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ บุคคลสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล และจะมีชื่อรองด้วยก็ได้

- ชื่อตัว คือ ชื่อประจำตัวบุคคล
- ชื่อรอง คือ ชื่อประกอบถัดจากชื่อตัว
- ชื่อสกุล คือ ชื่อประจำวงศ์สกุล

หลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัวและชื่อรอง

๑. ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยหรือพระนามของพระราชินีหรือราชทินนาม

๒. ต้องไม่เป็นคำหยาบหรือมีความหมายหยาบคาย

๓. ต้องไม่มีเจตนาในทางทุจริต

๔. ผู้ได้รับหรือเคยได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์นั้นโดยมิได้ถูกถอดจะใช้ราชทินนามตามบรรดาศักดิ์เป็นชื่อตัวหรือชื่อรองก็ได้

การเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อรอง

๑. ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอหรือหัวหน้าเขต) ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะออกหลักฐานหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐาน

๒. เมื่อได้รับหนังสือสำคัญแล้ว ควรนำหนังสือนี้ไปขอแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านบัตรประจำตัวประชาชน ใบสำคัญทหาร โฉนดที่ดิน เป็นต้น

๓. ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบธรรม เป็นผู้ยื่นคำร้องขอแทน

๔. บุคคลต่างด้าวจะขอเปลี่ยนตัวไม่ได้ เว้นแต่จะขอเปลี่ยนเพื่อประกอบหลักฐานในการแปลงชาติหรือ คืน สัญชาติเป็นสัญชาติไทยเท่านั้น

ชื่อสกุล ผู้มีสัญชาติไทยประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอหรือหัวหน้าเขต) ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายการทะเบียนราษฎร

หลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อสกุล

๑. ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยหรือพระนามของพระราชินี

๒. ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนามของบุคคลอื่น เว้นแต่ ราชทินนามของตน ของบุพการี หรือของผู้สืบสันดาน

๓. ต้องไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้รับพระราชทาน

๔. ต้องไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

๕. ต้องไม่เป็นคำหรือความหมายหยาบคาย

๖. ต้องมีพยัญชนะไม่เกิน ๑๐ พยัญชนะ เว้นแต่การขอราชทินนามเป็นชื่อสกุล

๗. แต่ละคำที่นำมาเป็นชื่อสกุลต้องเขียนตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้องตามพจนานุกรม

๘. ต้องมีคำแปลตามหลักภาษาไทยในพจนานุกรมและเมื่อแปลรวมกันแล้ว ต้องมีความหมายเหมาะสมที่จะใช้เป็นชื่อสกุล

๙. ไม่ขัดต่อพระบรมราชโองการของรัชกาลที่ ๖ คือ

- ห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ได้รับพระราชทานนามสกุลใช้ "ณ" นำหน้าชื่อสกุล
- ห้ามมิให้ใช้ "ณ อยุธยา" ต่อท้ายนามสกุลสำหรับผู้ที่มิได้สืบสายจากราชตระกูล
- ห้ามมิให้นำนามพระมหานครและไม่ให้นำศัพท์ที่ใช้เป็นพระปรมาภิไธยมาใช้เป็นชื่อสกุล

การขอร่วมใช้ชื่อสกุล

เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเท่านั้นที่จะขอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนก็ได้โดยยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

- ผู้ที่ได้ชื่อสกุลมาโดยการตกทอดจากบรรพบุรุษ หรือจากผู้รับบุตรบุญธรรม หรือจากการเป็นทายาทของเจ้าของชื่อสกุลไม่มีสิทธิอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมชื่อสกุลได้

หลักเกณฑ์การขอร่วมใช้ชื่อสกุล มีวิธีการปฏิบัติดังนี้

๑. ให้เจ้าของชื่อสกุลคนแรกที่ได้จดทะเบียนชื่อสกุลไว้แล้วยื่นคำขอ พร้อมทั้งหนังสือสำคัญการจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือตั้งชื่อหรือตั้งชื่อสกุลใหม่ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านซึ่งนายทะเบียนจะออกหนังสืออนุญาตการร่วมใช้ชื่อสกุลให้ตามแบบที่ทางราชการกำหนด

คนต่างด้าวขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล

คนต่างด้าวจะขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล หรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่ไม่ได้ เว้นแต่คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่เพื่อประกอบการแปลงชาติหรือคืนสัญชาติเป็นสัญชาติไทยเท่านั้นโดยให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ และให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบและทำเรื่องราวเช่นเดียวกับกรณีคนสัญชาติไทยขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่ แต่จะสอบสวนเพิ่มเติมจากสัญชาติไทย ดังนี้

๑. ผู้ขอเป็นบุคคลสัญชาติ เชื้อชาติใด

๒. มีเหตุผลอย่างไรในการขอนี้

๓. ได้อยู่ในประเทศมานานเท่าใด ประกอบอาชีพอะไร

๔. ได้ยื่นเรื่องราวขอแปลงชาติ หรือขอคืนสัญชาติไว้ ณ ที่ใด เรื่องราวดำเนินการไปแล้วเพียงใด

ข้อสำคัญ เมื่อนายทะเบียนท้องที่เสนอคำขออนุญาตไปยังทะเบียนกลาง นายทะเบียนกลางจะพิจารณาอนุญาต โดยมีเงื่อนไขว่า อนุญาตให้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ เมื่อได้รับอนุญาตการแปลงสัญชาติหรือคืนสัญชาติเป็นบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น

ข้อควรจำ สำหรับผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์) หากประสงค์จะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ จะต้องให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองแล้วแต่กรณีเป็นผู้ทำการแทน

การทำบัตรประจำตัวประชาชน

บุคคลที่มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประชาชนยึดถือไว้ และ ผู้ที่จะมีบัตรประชาชนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ไม่เกิน ๗๐ ปีบริบูรณ์ ให้ยื่นขอทำบัตร ณ ที่ทำการอำเภอหรือที่ทำการกิ่งอำเภอของท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ ละมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแห่งท้องที่นั้น ๆ

การยื่นคำขอมีบัตรต้องยื่นภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่อายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ถ้าฝ่าฝืนอาจถูกปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

เมื่อบัตรหมดอายุ ต้องขอบัตรภายใน ๙๐ วัน ถ้าฝ่าฝืนอาจถูกปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

ถ้าเป็นบุคคลต่างด้าวแล้วต่อมาได้สัญชาติไทยต้องยื่นขอมีบัตรวันที่ได้สัญชาติไทย

ถ้ามีการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลต้องขอเปลี่ยนบัตรภายใน ๙๐ วัน ฝ่าฝืนอาจถูกปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท

ถ้าบัตรสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด ให้ขอทำบัตรใหม่ภายใน ๙๐ วัน

ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ประถมศึกษา

เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ จะต้องเข้าโรงเรียนประถมศึกษาจนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ เว้นแต่ถ้าอายุยังไม่ถึง ๑๕ ปี แต่เด็กสามารถสอบผ่านชั้นประถม ๖ หรือเทียบเท่าได้ก็ไม่จำเป็นต้องเรียนจนครบ ๑๕ ปี นอกจากนั้นกฎหมายยังให้อำนาจคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดมีอำนาจกำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อเด็กมีอายุต่ำหรือสูงกว่าที่กำหนดไว้ได้

แต่ถ้าเด็กมีความบกพร่องในทางร่างกายหรือจิตใจหรือเป็นโรคติดต่อหรือต้องหาเลี้ยงผู้ปกครอง ซึ่งทุพพลภาพไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นเด็กนั้นก็ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับผู้ปกครองที่ทุพพลภาพมีเด็กต้องส่งเข้าโรงเรียนพร้อมกันหลายคนให้ยกเว้นเพียง ๑ คน

ผู้ปกครองคนใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ความรู้เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหาร

ชายไทยทุกคนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เว้นแต่

เป็นพระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายญวนหรือจีนที่มีสมณศักดิ์

เป็นคนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ เช่น ตาบอด หูหนวก เป็นต้น

คนในบางท้องที่ที่กระทรวงกลาโหมประกาศว่าไม่มีคุณวุฒิจะเป็นทหารได้

การเข้ารับราชการทหารมีขั้นตอนดังนี้

๑. ขึ้นทะเบียนทหาร (ลงบัญชีทหารกองเกิน) ชายซึ่งมีสัญชาติไทยทุกคนเมื่อมีอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์หรือย่างเข้า ๑๘ ปีในปีใดต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของตนตั้งแต่เดือนมกราคมถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายนในปีนั้น ถ้าไม่อาจขึ้นทะเบียนทหารด้วยตนเองได้ต้องให้บิดามารดา หรือผู้ใหญ่ที่เชื่อถือไปแจ้งแทนและถ้าในปีนั้นไม่ได้ขึ้นทะเบียนทหารไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ก็ตามไปแจ้งด้วยตัวเองที่อำเภอ เพื่อขึ้นทหารกองเกินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นเหตุที่ทำให้ไปแจ้งไม่ได้เว้นแต่ว่าผู้นั้นจะอายุถึง ๔๖ ปีแล้ว

อำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารที่จะต้องไปขึ้นทะเบียนคือ

อำเภอที่เป็นภูมิลำเนาของบิดา ถ้าบิดาตายไปแล้วขึ้นที่อำเภอที่เป็นภูมิลำเนาของมารดา ถ้าตายแล้วทั้งสองคนก็ให้ไปลงบัญชีที่ภูมิลำเนาของผู้ปกครอง

ถ้าบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายถือภูมิลำเนาตามมารดา หากมารดาถึงแก่ความตายแล้วก็ถือภูมิลำเนาของผู้ปกครอง

ถ้าภูมิลำเนาไม่ปรากฏให้ถือว่าอยู่ในอำเภอที่บุคคลนั้นอยู่ ถ้าอยู่ไม่เป็นหลักแหล่งพบที่ไหนก็ถือว่ามีภูมิลำเนาทหารที่นั้น

ขั้นตอนที่ ๒ รับหมายเกณฑ์เรียกมาตรวจเลือกเป็นทหาร

หลังจากได้ลงบัญชีเป็นทหารกองเกินแล้ว เมื่อมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์หรือย่างเข้า ๒๑ ปี จะต้องไปรับหมายเรียกจากอำเภอตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคมในปีนั้น ๆ ถ้าไม่สามารถไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ จะให้บิดามารดาไปรับแทนก็ได้

ขั้นตอนที่ ๓ การเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหาร

เมื่อรับหมายเรียกแล้วให้ไปรับการตรวจเลือกตามนัดผู้ใดหลีกเลี่ยงขัดขืนอาจถูกส่งเข้ากองประจำการในปีถัดไปโดยไม่ต้องจับฉลากหรืออาจมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ในการตรวจเลือกจะต้องนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชนและประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดง

อนึ่ง ถ้าผู้ถูกเรียกมาตรวจเลือกได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผันต้องนำหลักฐานมาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนจับฉลาก มิฉะนั้นจะหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน

ขั้นตอนที่ ๔ การผ่อนผัน

การผ่อนผันในเหตุจำเป็นจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. หาเลี้ยงบิดามารดา ซึ่งทุพพลภาพหรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู หรือ

ข. จำเป็นต้องหาเลี้ยงดูบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถหรือพิการทุพพลภาพ หรือ

ค. จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดามารดาหรือซึ่งบิดามารดาตาย

ผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ข้างต้นจะต้องไปชี้แจงต่อนายอำเภอเสียก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และต้องร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกด้วย

ในการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หากเห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกหรือไม่ยุติธรรมก็ให้ยื่นต่อคณะกรรมการชั้นสูง ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว มรดก

การหมั้น

การหมั้นเป็นสัญญาที่ชายและหญิงตกลงกันว่าจะทำการสมรสกันในภายหน้า โดยฝ่ายชายอาจจะมีการมอบของหมั้นให้แก่ฝ่ายหญิงเพื่อเป็นหลักฐานแก่การหมั้นและเป็นประกันว่าจะสมรสกับหญิงนั้นก็ได้

สัญญาหมั้นเป็นสัญญาที่ทำก่อนมีการสมรส แต่จะทำการสมรสโดยไม่มีการหมั้นมาก่อนก็ได้

ชายหญิงจะทำการหมั้นได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์

ผู้เยาว์จะทำการหมั้นต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียก่อน

การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องให้ศาลบังคับให้สมรสได้

หากมีการผิดสัญญาหมั้นไม่ยอมทำการสมรส อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเรียกให้ใช้ค่าทดแทนได้ ถ้าฝ่ายชายผิดสัญญาหมั้นของหมั้นย่อมตกเป็นของหญิงนั้น ถ้าหญิงผิดสัญญาหมั้นต้องคืนของหมั้นให้แก่ฝ่ายชาย

สินสอด

สินสอด เป็นทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของฝ่ายหญิง เพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส

สินสอดต่างกับของหมั้น เพราะของหมั้นเป็นของที่ชายให้แก่ตัวหญิงโดยตรง แต่สินสอดเป็นทรัพย์ที่ให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของฝ่ายหญิง เป็นการตอบแทนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของหญิงได้อบรมเลี้ยงดูหญิงมา

การให้สินสอดแก่กัน โดยทั่วไปมักเป็นเงินสด แต่จะให้เป็นทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ เช่น ทองคำ

เมื่อให้สินสอดแก่กันแล้ว หากไม่มีการสมรสฝ่ายชายเรียกคืนได้

สินส่วนตัว

สินส่วนตัวคือ (๑) ทรัพย์สินที่คู่สมรสมีอยู่ก่อนสมรส (๒) เครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกายเครื่องประดับ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ (๓) ทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส โดยรับมรดกหรือมีผู้ให้โดยเสน่หา (๔) ของหมั้น

สินส่วนตัวนี้ ถ้าแลกเป็นทรัพย์สินอื่น เอาไปซื้อทรัพย์สินอื่น หรือขายไป ของที่แลกมาซื้อมาหรือเงินที่ได้จากการขายก็เป็นสินส่วนตัว ถ้าทรัพย์สินที่เป็นสินส่วนตัวถูกทำลายไปแล้วได้ทรัพย์สินอื่นหรือเงินบาททดแทน ทรัพย์สินอื่นหรือเงินนั้นก็เป็นสินส่วนตัว

สินส่วนตัวนี้ สามีหรือภริยาที่เป็นเจ้าของมีอำนาจจัดการได้โดยลำพังตนเอง อีกฝ่ายหนึ่งไม่มีสิทธิจะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

สินสมรส

สินสมรส คือทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาที่มิได้แยกไว้เป็นสินส่วนตัว ได้แก่ทรัพย์สินที่สามีภริยาได้มาระหว่างสมรสหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยพินัยกรรมหรือการให้ที่เป็นหนังสือและพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้ระบุว่าได้ให้เป็นสินสมรส

นอกจากนั้น ดอกผลของสินส่วนตัวยังเป็นสินสมรสด้วย เช่น เอาเงินสดที่เป็นส่วนตัวฝากธนาคารระหว่างสมรสได้ดอกเบี้ยมา ดอกเบี้ยนี้เป็นสินสมรส

สินสมรสนี้สามีภริยาเป็นเจ้าของร่วมกัน ในการจัดการสินสมรสปกติจะต้องจัดการร่วมกันถ้าต้องการจะให้ฝ่ายใดจัดการตามลำพังต้องทำสัญญาก่อนสมรสกำหนดไว้

ถ้าสินสมรสเป็นพวกที่ดิน หรือทรัพย์สินซึ่งการซื้อขายต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่น แพ สัตว์พาหนะ สามีหรือภริยาที่ไม่มีชื่อในโฉนดหรือทะเบียนจะร้องขอให้ใส่ชื่อตนไว้ในโฉนดหรือทะเบียนก็ได้

เมื่อสามีภริยาหย่ากัน กฎหมายให้แบ่งสินสมรสให้แต่ละฝ่ายเท่า ๆ กัน

การจดทะเบียนสมรส

คุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนสมรสได้ ดังนี้

๑. มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์

๒. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ

๓. ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตเดียวกัน

๔. ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้

๕. ไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น

๖. หญิงม่ายจะสมรสใหม่ เมื่อมีการสมรสครั้งก่อนได้สิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า ๓๑๐ วัน เว้นแต่

- คลอดบุตรในระหว่างนั้น
- สมรสกับคู่สมรสเดิม
- มีใบรับรองแพทย์ว่ามิได้มีครรภ์
- ศาลมีคำสั่งให้สมรสได้

๗. ชาย หญิง ที่มีอายุไม่ครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ศาลอาจอนุญาตให้สมรสได้

๘. ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช

วิธีการจดทะเบียนสมรส

ชายหญิงต้องไปให้ถ้อยคำและแสดงความยินยอมเป็นสามีภรรยากันโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียน ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต หรือสถานทูต สถานกงสุลไทยในต่างประเทศแห่งใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของท้องที่นั้น แต่จะต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปให้นายทะเบียนตรวจสอบ เมื่อนายทะเบียนสอบถามแล้วเห็นว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน จะรับจดทะเบียนให้ คู่สมรสก็จะได้รับใบสำคัญการสมรสฝ่ายละ ๑ ฉบับ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหรือจะเชิญนายทะเบียนไปจดทะเบียนที่บ้านคู่สมรสฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือสถานที่ประกอบพิธีสมรสก็ได้

ประโยชน์ของการจดทะเบียนสมรส

๑. ชายและหญิงเป็นสามีภรรยากันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

๒. บุตรที่เกิดมาเป็นบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของบิดามารดา

๓. ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติในสังคม

๔. ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้

๕. ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินค่าช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียนบุตรและค่ารักษาพยาบาล

ค่าธรรมเนียม

๑. การจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานที่จดไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

๒. การจดทะเบียนสมรสนอกสำนักงาน ต้องเสียค่าธรรมเนียม ๒๐๐ บาท พร้อมทั้งจัดยานพาหนะรับส่งนายทะเบียน

การจดทะเบียนหย่า

การสิ้นสุดการสมรสโดยการหย่า ทำได้ ๒ วิธี ดังนี้

๑. การหย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่าย ได้แก่ การที่คู่หย่าไปจดทะเบียนหย่า ณ สำนักทะเบียนซึ่งคู่กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ (สำนักทะเบียนที่ได้จดทะเบียนสมรสไว้) หรือสำนักทะเบียนแห่งใดก็ได้พร้อมด้วยหนังสือยินยอมในการหย่าซึ่งมีพยานอย่างน้อย ๒ คน ไปแสดงด้วย ในกรณีคู่กรณีอยู่คนละท้องที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องการหย่าอาจยื่นคำร้องแสดงความจำนงขอหย่า ณ สำนักทะเบียนท้องที่คือ ที่ว่าการอำเภอที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้ ถ้าอีกฝ่ายตกลงด้วยนายทะเบียนก็จะทำการหย่าให้

๒. การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล ได้แก่การยื่นฟ้องร้องต่อศาล และเมื่อมีคำพิพากษาหย่าขาดจากกันได้แล้วฝ่ายที่ยื่นฟ้องหย่าต้องนำคำพิพากษาของศาลไปแสดงต่อนายทะเบียนท้องที่

ค่าธรรมเนียม การจดทะเบียนการหย่าไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มรดก

เมื่อเจ้ามรดกตายลง หากไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์ให้ใครไว้ ทรัพย์มรดกนั้นย่อมตกทอดแก่ทายาท แต่ถ้าทำพินัยกรรมยกทรัพย์ให้แก่ผู้ใด ทรัพย์ตามพินัยกรรมย่อมตกได้แก่ผู้นั้น

เราเรียกผู้ได้ทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมว่า ผู้รับพินัยกรรม

ผู้รับทรัพย์ตามพินัยกรรมอาจเป็นบุคคลใดก็ได้รวมทั้งนิติบุคคลด้วย ไม่จำเป็นจะต้องเป็นบุตรบิดามารดาหรือคู่สมรสของเจ้ามรดก อยู่ที่ว่าเจ้ามรดกจะมีเจตนายกทรัพย์มรดกของตนให้ใคร อาจยกให้วัดหรือมูลนิธิ ก็ย่อมทำได้

แต่การที่พินัยกรรมจะมีผลใช้บังคับได้ต้องกระทำให้ถูกต้องตามกำหนดกฎเกณฑ์ที่กฎหมายระบุไว้

พินัยกรรม

พินัยกรรมคือข้อกำหนดการเผื่อตายของบุคคลหนึ่งบุคคลใดในขณะที่เขามีชีวิตอยู่ว่า ถ้าเขาตายลงแล้ว ให้ทรัพย์สินของเขาตกได้แก่ใคร โดยให้มีผลบังคับได้ ตั้งแต่ผู้ทำพินัยกรรมตายเป็นต้นไป

ฉะนั้น การจะดูว่าหนังสือใดเป็นพินัยกรรมหรือไม่ ก็มีหลักง่าย ๆ ว่ามีข้อความในหนังสือนั้นระบุไว้ว่าเป็นเรื่องให้มีผลตั้งแต่เจ้ามรดกตายหรือไม่ เช่น ระบุว่าเมื่อข้าพเจ้าตายแล้วให้ทรัพย์สินของข้าพเจ้าทั้งหมดตกได้แก่ นาย ก. บุตรของข้าพเจ้าแต่ผู้เดียว ดังนี้ พิจารณาเบื้องต้นได้ว่าเป็นพินัยกรรม

แต่แม้จะมีใจความในหนังสือแสดงว่าเป็นพินัยกรรมแล้วก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอ ต้องดูต่อไปว่าได้ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ด้วย ซึ่งมีอยู่หลายแบบ เช่น แบบเขียนด้วยตนเอง แบบผู้อื่นเขียน หรือพิมพ์ให้ และแบบเอกสารฝ่ายเมือง

การทำพินัยกรรมนั้น โดยทั่ว ๆ ไปเข้าใจกันว่า เป็นเรื่องบุคคลใดบุคคลหนึ่งยกทรัพย์สินของตนให้แก่ทายาท หรือจะยกให้บุคคลอื่นก็ได้ เท่านั้น

นับว่าเป็นการเข้าใจผิดอย่างมาก เพราะการทำพินัยกรรมอาจเป็นเรื่องอื่น ๆ ก็ได้ เช่นตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ตั้งผู้จัดการมรดก หรือยกศพของตนให้โรงพยาบาล นอกนี้เจ้ามรดกอาจทำพินัยกรรมตัดมิให้ทายาทมีสิทธิรับมรดกก็ได้

มีข้อที่น่าสนใจคือการทำพินัยกรรมยกศพส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เช่น ตา กระดูก ให้แก่โรงพยาบาลเมื่อผู้นั้นตาย ถือว่าเป็นเจตนาของผู้นั้นก่อนตาย มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย นับว่าผู้นั้นได้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมและสังคมเป็นอย่างมาก

อีกเรื่องหนึ่งคือ การทำพินัยกรรมตัดมิให้ทายาทรับมรดกกรณีอาจเป็นเรื่องที่บุคคลใดเห็นว่าบุตรหรือทายาทของตนประพฤติตนไม่เหมาะสมใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่อาจดูแลรักษาทรัพย์สินไว้ได้ จึงทำพินัยกรรมตัดบุตรคนนั้นมิให้รับทรัพย์สินของตนเสีย

พินัยกรรมนั้นจะดูเพียงว่ามีข้อความเป็นพินัยกรรมแล้วเท่านั้นไม่เพียงพอ จะต้องดูว่าเป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ด้วย

พินัยกรรมตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้มีอยู่หลายอย่างเช่น แบบที่ผู้ทำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ แบบที่คนอื่นเขียนหรือพิมพ์ให้แบบเอกสารฝ่ายเมืองและแบบเอกสารลับ

แบบเขียนเองคือ เขียนด้วยลายมือของตนเองทั้งสิ้นตั้งแต่ วัน เดือน ปี ที่ทำข้อความยกทรัพย์สินให้ตลอดจนเซ็นชื่อของตนเองในที่สุด ส่วนแบบอื่นเขียนหรือพิมพ์เป็นเรื่องที่ผู้อื่นทำให้ แต่ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเซ็นชื่อเองและต้องมีพยานเซ็นชื่อรับรองขณะที่ทำอย่างน้อย ๒ คนอีกด้วย

การทำพินัยกรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก หากไม่มีความรู้ทางกฎหมายเพียงพอไม่ควรทำเอง ควรทำตามแบบของทางราชการ คือ แบบเอกสารฝ่ายเมือง ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ของทางราชการช่วยอำนวยความสะดวกให้ จะปลอดภัยและป้องกันข้อพิพาทที่จะมีมาภายหลัง เมื่อเจ้ามรดกตายแล้วได้สถานที่ทำคือที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ และถ้าในกรุงเทพมหานครคือที่ทำการเขต

มีปัญหาสงสัยกันว่าเมื่อบุคคลใดได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้บุตร

หลาน ทายาท หรือคนอื่นแล้ว ผู้ทำพินัยกรรมนั้นจะยกเพิกถอนหรือทำลายพินัยกรรมนั้นเสียได้หรือไม่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เมื่อทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ไปแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่

โดยที่การทำพินัยกรรมเป็นสิทธิของผู้ทำ ฉะนั้นหากเปลี่ยนใจในภายหลังก็ย่อมมีสิทธิเพิกถอนพินัยกรรมของตนได้ก็อาจเพิกถอนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้และจะกระทำเมื่อใดก็ได้

การเพิกถอนอาจทำพินัยกรรมฉบับหลังขึ้นมา หรืออาจทำลายหรือขีดฆ่าพินัยกรรมที่ทำขึ้นแล้วนั้นเสียก็ได้ หากมีต้นฉบับหลายฉบับก็ต้องทำลายทุกฉบับด้วย

ผู้จัดการมรดก

ผู้จัดการมรดกคือผู้ที่จัดการดูแลทรัพย์มรดกของผู้ตายเพื่อประโยชน์แก่กองมรดก

เมื่อเจ้ามรดกตาย หากกองมรดกมีทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นจำนวนมากก็อาจตั้งผู้จัดการมรดกการตั้งผู้จัดการมรดก อาจกระทำได้โดยทายาทของเจ้ามรดกผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องต่อศาลขอให้ตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้จัดการมรดก

ทายาทเช่น บุตรหรือธิดา มารดา คู่สมรสของเจ้ามรดกจะร้องขอต่อศาลให้ตั้งตนเองหรือตั้งบุคคลอื่นเป็นผู้จัดการมรดกก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วก็จะนัดไต่สวนและให้โอกาสแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องคัดค้านได้ภายในเวลาที่กำหนด การไต่สวนคำร้องในคดีร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกโดยทั่วไปกระทำได้รวดเร็ว เพราะในส่วนใหญ่ก็อยู่ในวงเครือญาติและเมื่อศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้จัดการมรดกแล้วก็จะนำคำสั่งศาลไปแสดงต่อเจ้าหนี้ ลูกหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องกับมรดก

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง

กู้ยืมเงิน

สัญญากู้ยืมเงินคือสัญญาที่ผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในเงินให้แก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงจะคืนเงินจำนวนเท่ากันให้แก่ผู้ให้ยืม

การกู้ยืมเงินเกินกว่า ๕๐ บาทขึ้นไป ต้องทำหลักฐานการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมไว้ มิฉะนั้นหากผู้ยืมไม่ชำระเงินที่ยืมคืน ผู้ให้ยืมจะฟ้องร้องต่อศาลบังคับให้ผู้ยืมชำระเงินคืนไม่ได้

การกู้ยืมเงินไม่จำเป็นต้องทำเป็นสัญญากู้ยืมเสมอไป อาจทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมระบุว่าได้กู้เงินไปก็ได้

เมื่อได้ทำสัญญากู้ยืมเงินเป็นหนังสือไว้ เมื่อผู้ยืมนำเงินไปชำระคืน ผู้ให้ยืมจะต้องมีหลักฐานแห่งการชำระเงินนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมระบุว่าได้มีการชำระเงินคืนแล้ว

๒. ผู้ยืมได้เอาเอกสารสัญญากู้ที่ทำไว้นั้นคืนมาจากผู้ให้ยืมแล้ว

๓. ได้มีการแทงเพิกถอนลงในเอกสารสัญญากู้แล้ว เช่น ขีดฆ่าลงในเอกสารดังกล่าว เป็นต้น

ถ้ามิได้กระทำดังกล่าว และผู้ให้ยืมฟ้องผู้ยืมให้ชำระหนี้เงินยืม ผู้ยืมจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ว่าได้มีการชำระหนี้แล้วไม่ได้

ขายฝาก

สัญญาขายฝาก คือ สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ถอนทรัพย์นั้นคืนได้

ทรัพย์ที่จะขายฝากได้อาจเป็นสังหาริมทรัพย์ เช่น รถยนต์ หรืออสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน ก็ได้

การขายฝากอสังหาริมทรัพย์ เรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป แพอยู่อาศัยหรือสัตว์พาหนะ จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นเป็นโมฆะเสียเปล่า

กำหนดเวลาไถ่คืนจะกำหนดไว้เท่าใดก็ได้ นับแต่เวลาขายฝาก แต่อย่างสูงต้องไม่เกินกว่านี้คือ ๑๐ ปี สำหรับการขายฝากอสังหาริมทรัพย์ หรือ ๓ ปี สำหรับการขายฝากสังหาริมทรัพย์ ถ้าตกลงกันสูงกว่านี้ไม่เสียเปล่า แต่กฎหมาย ให้ลดเวลาดังกล่าวให้เหลือเพียงไม่เกินกว่าระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น

ถ้าได้กำหนดเวลาไถ่ถอนกันไว้แล้วภายหลังจะตกลงกันให้ขยายเวลาออกไปอีกไม่ได้

สำหรับสินไถ่จะตกลงกันไว้สูงกว่าราคาขายฝากเพียงใดก็ได้ ไม่ถือว่าเป็นการกู้ยืม ถ้ามิได้กำหนดสินไถ่ไว้ก็ถือว่า ต้องไถ่คืนตามราคาที่ขายฝาก

ถ้าไถ่ถอนการขายฝากคืนมาภายในกำหนดกรรมสิทธิ์ย่อมกลับคืนมาเป็นของฝากตามเดิม

การขายฝากทรัพย์ที่ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่การไถ่ถอนก็ต้องจดทะเบียนเช่นเดียวกัน

เช่าซื้อ

เช่าซื้อ คือสัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินเอาทรัพย์สินออกให้เช่า โดยให้คำมั่นสัญญาว่าจะขายทรัพย์สินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้เช่า โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เช่าได้ใช้เงินให้แก่เจ้าของเป็นจำนวนคราวตามที่ได้ตกลงกันไว้

สัญญาเช่าซื้อจึงเป็นสัญญาผสมระหว่างสัญญาเช่าและสัญญาซื้อขายโดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

๑. ผู้ให้เช่าต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ให้เช่า

๒. ผู้ให้เช่านำทรัพย์สินให้ผู้เช่านำไปใช้ประโยชน์

๓. ผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เช่า

๔. ผู้เช่าจะต้องชำระเงินตอบแทนให้แก่ผู้ให้เช่าจนครบถ้วนตามจำนวนคราวที่ตกลงกันไว้

ตัวอย่าง นาย ก. ตกลงให้นาย ข. เช่ารถยนต์มีข้อตกลงว่านาย ข. จะต้องชำระค่าเช่ารวม ๑๒ เดือน เป็นเงินเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยนาย ก. ตกลงว่าถ้าหากนาย ข. ชำระค่าเช่าครบถ้วนตามสัญญาแล้วให้กรรมสิทธิ์ในรถยนต์นั้นตกเป็นของนาย ข. ทันที สัญญาเช่านี้เรียกว่าสัญญาเช่าซื้อ ถ้าผู้เช่าซื้อ ชำระค่าเช่าซื้อไม่ครบถ้วนตามสัญญาเช่าซื้อแล้วผู้เช่าซื้อนำทรัพย์ที่เช่าซื้อไปขายให้ผู้อื่นจะมีผลอย่างไร

ตัวอย่าง นาย ก. เช่าซื้อโทรทัศน์สีจากนาย ข. ตกลงชำระเงินค่าเช่าเป็น ๑๒ เดือน เป็นเงินเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท นาย ก. ชำระค่าเช่าได้เพียง ๑ เดือน ก็นำโทรทัศน์สีนั้นไปขายให้แก่ นาย ค. โดยที่นาย ค. ไม่ทราบมาก่อนว่าโทรทัศน์สีนั้นนาย ก. ไปเช่าซื้อมาจากนาย ข. แต่เข้าใจว่านาย ก. เป็นเจ้าของโทรทัศน์สีเช่นนี้ นาย ข. จะเรียกโทรทัศน์สีคืนจากนาย ค. ได้หรือไม่ และนาย ค. มีสิทธิเรียกเงินคืนจากใคร และนาย ก. จะมีความผิดทางอาญาหรือไม่

กรณีนี้ เป็นสัญญาเช่าซื้อ ดังนั้นกรรมสิทธิ์ในโทรทัศน์ยังอยู่ที่ผู้ให้เช่าซื้อคือ นาย ข. นาย ก. เป็นเพียงผู้เช่าจึงมีแต่เพียงสิทธิครอบครองเท่านั้น กรรมสิทธิในโทรทัศน์โอนไปยังนาย ก. ก็ต่อเมื่อนาย ก. ได้ชำระเงินครบ ๑๒ เดือนแล้ว ดังนั้นนาย ก. จึงไม่มีสิทธินำโทรทัศน์ไปขายให้นาย ค. นาย ค. แม้ว่าจะชำระเงินจนครบถ้วนให้แก่นาย ก. โดยสุจริตไม่ทราบมาก่อนว่านาย ก. ได้เช่าซื้อโทรทัศน์จากนาย ข. ก็ตาม นาย ค. ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในโทรทัศน์นั้นตามหลักฎหมายที่ว่า "ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีไปกว่าผู้โอน" นาย ข. จึงมีสิทธิเรียกให้นาย ค. ส่งมอบโทรทัศน์คืนจากนาย ค. ได้โดยไม่ต้องชดใช้เงินที่นาย ค. ต้องเสียไปให้กับนาย ก. แต่อย่างใด แต่ถึงอย่างไรก็ตาม นาย ค.

แม้ว่าจะต้องคืนโทรทัศน์ให้แก่นาย ข. และนาย ค. ก็มีสิทธิฟ้องเรียกเงินคืนจากนาย ก. ได้

ข้อยกเว้น แต่ถ้านาย ค. ซื้อโทรทัศน์มาโดยสุจริตในการขายทอดตลาด หรือในท้องตลาด หรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้น นาย ค. ผู้ซื้อไม่จำต้องคืนโทรทัศน์ให้แก่นาย ข. เจ้าของโทรทัศน์เว้นแต่นาย ข. จะชดใช้ราคาที่ซื้อมา

ส่วนนาย ก. มีเพียงสิทธิครอบครองโทรทัศน์เท่านั้น จึงไม่มีสิทธินำโทรทัศน์ไปขายให้ นาย ค. ดังนั้นการที่นาย ก. นำโทรทัศน์ไปขายให้แก่นาย ค. ย่อมมีความผิดฐานยักยอกทรัพย์ของผู้อื่น ซึ่งมีโทษจำคุก

ทรัพย์สินที่จะให้เช่าซื้อได้แก่ทรัพย์สินประเภทใดบ้าง

ทรัพย์สินที่จะให้เช่าซื้อได้นั้น ได้แก่ทรัพย์สินทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์เช่น ที่ดินบ้าน หรือสังหาริมทรัพย์เช่นรถยนต์ เครื่องจักร ตู้เย็น ฯลฯ ย่อมเป็นทรัพย์ที่เช่าซื้อได้ทั้งสิ้น

สัญญาเช่าซื้อต้องทำตามแบบหรือไม่

สัญญาเช่าซื้อนั้น กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าต้องทำเป็นหนังสือ มิฉะนั้นย่อมตกเป็นโมฆะเสียเปล่าไม่มีผลผูกพันคู่สัญญาได้

การทำสัญญาเป็นหนังสือคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องลงลายมือชื่อในสัญญา ถ้าลงลายมือชื่อเพียงฝ่ายเดียว สัญญาเช่าซื้อนั้นก็ตกเป็นโมฆะ เช่นกัน

เช่าทรัพย์

เช่าทรัพย์ คือ สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า “ผู้ให้เช่า” ตกลงให้บุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า “ผู้เช่า” ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งในระยะเวลาตามที่ได้ตกลงกันไว้และผู้เช่าตกลงให้ค่าเช่าเป็นการตอบแทนให้แก่ผู้ให้เช่า

ตัวอย่าง นาย ก. ได้ให้นาย ข. อาศัยบ้านของตนเป็นเวลา ๑ ปี โดยนาย ข. ตกลงว่าจะชำระค่าเช่าตอบแทนในการใช้บ้านแก่นาย ก. เป็นเงินเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท สัญญาดังกล่าวเรียกว่าสัญญาเช่า

ทรัพย์สินทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์เช่นที่ดิน บ้านหรือสังหาริมทรัพย์ เช่นรถยนต์เรือยนต์ เจ้าของย่อมนำไปให้ผู้อื่นเช่าได้ ทั้งสิ้น

การเช่าทรัพย์สินต้องมีหลักฐานหรือไม่

๑. **ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์** เช่น บ้าน หรือที่ดินแล้ว ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า มิฉะนั้น จะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้

ตัวอย่าง นาย ก. เช่าบ้านของนาย ข. การเช่าบ้านดังกล่าว ต้องทำเป็นหนังสือลงชื่อผู้ต้องรับผิดคือผู้เช่าหรือให้เช่า จึงจะฟ้องร้องกันได้ กล่าวคือถ้านาย ก. ผิดสัญญาไม่ยอมเช่าบ้าน หากนาย ข.จะฟ้องนาย ก. ได้ต้องมีสัญญาเช่าที่ทำเป็นหนังสือลงชื่อของนาย ก. หรือ ถ้านาย ข. ผิดสัญญาไม่ยอมให้นาย ก. เช่าบ้าน นาย ก. จะฟ้องบังคับให้นาย ข. ส่งมอบบ้านตามสัญญาเช่าได้ต่อเมื่อมีสัญญาเช่าเป็นหนังสือลงชื่อนาย ข.

ถ้าเป็นการเช่าอสังหาริมทรัพย์เกินกว่า ๓ ปี หรือมีกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าแล้ว นอกจากต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดแล้ว ยังต้องนำไปจดทะเบียนการเช่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะมีผลบังคับกันได้เพียง ๓ ปีเท่านั้น

ตัวอย่าง นาย ก. ตกลงเช่าบ้านของนาย ข. เป็นเวลา ๑๐ ปี โดยทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือกันเองไม่ได้นำไปจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ สัญญาเช่าดังกล่าวมีผลผูกพันเพียง ๓ ปีเท่านั้น เมื่อครบ ๓ ปีแล้วนาย ก. มีสิทธิที่จะไม่เช่าก็ได้ หรือนาย ข. ไม่ยอมให้นาย ก. เช่าบ้านต่อไปก็ได้

การเช่าที่ดิน ต้องไปจดทะเบียนการเช่าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดที่ทรัพย์นั้นตั้งอยู่

การเช่าบ้าน ต้องไปจดทะเบียนการเช่าที่อำเภอหรือเขต ที่บ้านนั้นตั้งอยู่

อนึ่ง การเช่าอสังหาริมทรัพย์นั้น กฎหมายห้ามไม่ให้เช่ากันนาน เกินกว่า ๓๐ ปี หากได้ทำสัญญากันไว้นานกว่านั้น ก็มีผลบังคับกันได้เพียง ๓๐ ปีเท่านั้น

ตัวอย่าง นาย ก. เช่าที่ดินของนาย ข. โดยทำสัญญาเช่ากันมีกำหนด ๗๐ ปี ดังนี้มีผลบังคับกันได้เพียง ๓๐ ปีเท่านั้น

๒. ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ การเช่าสังหาริมทรัพย์ เช่น รถยนต์ หรือเครื่องจักรนั้น เพียงแต่ตกลงกันด้วยวาจาก็มีผลผูกพันกันได้แล้ว โดยไม่ต้องทำหลักฐานการเช่าเป็นหนังสือแต่อย่างใด

การค้ำประกัน

ค้ำประกัน คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า "ผู้ค้ำประกัน" สัญญาว่าจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ถ้าหากลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้

ตัวอย่าง ก. กู้เงินจาก ข. เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยนาย ค. เซ็นชื่อรับรองหาก ก. ไม่ชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวแล้วนาย ค. จะชำระหนี้แทน ก. เอง สัญญาดังกล่าวเรียกว่า "สัญญาค้ำประกัน" โดยนาย ก. เรียกว่า "ลูกหนี้" นาย ข. เรียกว่า "เจ้าหนี้" นาย ค. เรียกว่า "ผู้ค้ำประกัน"

หนี้ที่ค้ำประกันนี้จะเป็นหนี้อะไรก็ได้ทั้งสิ้น เช่น หนี้กู้ หนี้ค่าสินค้า หนี้การก่อสร้าง เป็นต้น

สัญญาค้ำประกันต้องทำตามหลักเกณฑ์ดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑. ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง และ

๒. ต้องลงลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน

จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีให้ผู้ค้ำประกันรับผิดตามสัญญาค้ำประกันได้ หากไม่ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันแล้วก็ไม่มีประโยชน์ เพราะไม่สามารถฟ้องบังคับผู้ค้ำประกันได้

เจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้เมื่อใด

เมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้เมื่อใด เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้เมื่อนั้น

ตัวอย่าง นาย ก. กู้เงินนาย ข. เป็นเงิน ๑ หมื่นบาท กำหนดใช้คืนในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๐ โดยมีนาย ค. เป็นผู้ค้ำประกัน เมื่อถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๐ นาย ก. ไม่ชำระหนี้ นาย ข. ก็มีสิทธิเรียกให้นาย ค. ชำระหนี้ได้ทันที

ถ้าเจ้าหนี้เรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันมีสิทธิอย่างไรบ้าง

เมื่อเจ้าหนี้เรียกร้องให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันมีสิทธิดังต่อไปนี้คือ

๑. ผู้ค้ำประกันมีสิทธิจะขอให้เจ้าหนี้ไปเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนได้ เว้นแต่ว่าลูกหนี้ตกเป็นคนล้มละลายหรือลูกหนี้หายตัวไปไม่รู้ว่าไปอยู่ ณ ที่ใด

๒. แม้ว่าเจ้าหนี้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน แล้วจึงมาเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ ซึ่งทำให้ผู้ค้ำประกันไม่สามารถใช้สิทธิตามข้อ ๑ ดังกล่าวแล้วได้ก็ตาม ถ้าผู้ค้ำประกันพิสูจนน์ได้ว่า (๑) ลูกหนี้นั้นมีทางชำระหนี้ได้ และ (๒) การที่จะชำระหนี้นั้นไม่เป็นการยาก ดังนี้ เจ้าหนี้ต้องไปทำบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน

ตัวอย่าง นาย ก. ได้กู้เงินจากนาย ข. เป็นเงิน ๒ หมื่นบาท โดยมีนาย

ค. เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมานาย ก. ผิดนัดไม่ชำระหนี้ นาย ข. จึงได้ทวงถามจากนาย ก. นาย ก. ก็เพิกเฉย นาย ข. จึงทวงนาย ค. หากนาย ค. พิสูจน์ได้ว่านาย ก. มีเงินฝากธนาคาร ๒ หมื่นบาท ซึ่งหากนาย ข. ฟ้องให้นาย ก. ชำระเงินโดยการอายัดเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว ก็สามารถทำได้โดยง่าย เช่นนี้ นาย ข. จะต้องฟ้องให้นาย ก. ชำระเงินก่อน

๓. ในกรณีที่เจ้าหนี้มีทรัพย์ของลูกหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอเจ้าหนี้จะต้องเอาทรัพย์นั้นเป็นการชำระหนี้เสียก่อน หากไม่พอชำระหนี้จึงจะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ส่วนที่เหลือได้

ตัวอย่าง นาย ก. กู้เงินจากนาย ข. เป็นเงิน ๑ หมื่นบาท โดยจำนำแหวนราคา ๕,๐๐๐ บาทไว้เป็นประกันด้วยโดยมีนาย ค. เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมานาย ก. ผิดนัดไม่ชำระหนี้ นาย ข. จะต้องบังคับจำนำแหวนดังกล่าวโดยการขายทอดตลาดก่อน ได้เงินมา ๕,๐๐๐ บาท นาย ข. จึงเรียกให้นาย ค. ชำระหนี้ส่วนที่เหลืออีก ๕,๐๐๐ บาทได้

ข้อยกเว้น แต่ถ้าผู้ค้ำประกันระบุไว้ในสัญญาค้ำประกันว่าจะร่วมกันรับผิดกับลูกหนี้ในฐานะลูกหนี้ร่วมแล้วผู้ค้ำประกันก็ไม่สามารถจะใช้สิทธิตามข้อ ๑ - ๓ ดังกล่าวได้ กล่าวคือ เจ้าหนี้สามารถบังคับให้ผู้ค้ำประกันเพียงคนเดียวชำระหนี้ให้แก่ตนโดยจะไม่บังคับเอาจากลูกหนี้ก่อนก็ได้

ตัวอย่าง นาย ก. กู้เงินจากธนาคารเป็นจำนวนเงิน ๑ ล้านบาท โดยมีนาย ข. เป็นผู้ค้ำประกัน ระบุว่า นาย ข. จะรับผิดในหนี้ของนาย ก. ในฐานะลูกหนี้ร่วมกับนาย ก. ทั้งสองคนชำระหนี้จำนวน ๑ ล้านบาทได้ทันทีโดยไม่ต้องไปเรียกให้นาย ก. ชำระหนี้ก่อนแล้วจึงจะเรียกให้นาย ข. ชำระหนี้

ถ้าผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไปแล้วผู้ค้ำประกันมีสิทธิอย่างไร

ถ้าผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ไปแล้วย่อมมีสิทธิไล่เบี้ยเอาคืนจากลูกหนี้เท่าจำนวนที่ตนได้ชดใช้แทนลูกหนี้ไปแล้ว

ตัวอย่าง นาย ก. กู้เงินนาย ข. เป็นเงิน ๒ หมื่นบาท โดยมีนาย ค. เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมานาย ก. ผิดนัด นาย ค. จึงชำระหนี้แทนนาย ก. เป็นเงิน ๒ หมื่นบาทให้แก่นาย ข. นาย ค. มีสิทธิเรียกเงินจำนวนดังกล่าวคืนจากนาย ก. ได้

การจำนอง

จำนอง คือ การที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า "ผู้จำนอง" เอาอสังหาริมทรัพย์ของตน เช่นที่ดินหรือทรัพย์ที่กฎหมายอนุญาตให้จำนองได้ ไปจดทะเบียนไว้กับบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า "ผู้รับจำนอง" เพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ ทั้งนี้โดยจำนองไม่ต้องส่งมอบที่ดินหรือทรัพย์สินดังกล่าวนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง

ตัวอย่าง นาย ก. ได้กู้เงินจากนาย ข. แสนบาท โดย นาย ก. ได้นำที่ดินของตน ๑ แปลง ไปจดทะเบียนจำนองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้เงินกู้จำนวน ๑ แสนบาท ที่นาย ก. ได้กู้ไปจากนาย ข. โดยนาย ก. ไม่ต้องส่งมอบที่ดินของตนให้แก่นาย ข. นาย ก. ยังคงมีสิทธิครอบครองและใช้สอยที่ดินของตนได้ตามปกติ

การจำนองเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้แก่ผู้รับจำนองนั้นแบ่งออกเป็น ๒ กรณีคือ

๑. การจำนองทรัพย์ของตนเองเพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ของตนเอง เช่นตัวอย่างข้างต้น

๒. การจำนองเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ของบุคคลอื่น

ตัวอย่าง นายเอกได้กู้เงินจากนายโท เป็นจำนวน ๒ แสนบาท โดยนายตรีได้นำที่ดินของตนไปจดทะเบียนจำนองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ที่นายเอกได้กู้ไปจากนายโท

ทรัพย์สินที่จำนองได้

แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ กล่าวคือ

ซื้อขาย

ซื้อขาย คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "ผู้ขาย" โอนกรรมสิทธิทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า "ผู้ซื้อ" โดยผู้ซื้อได้ใช้ราคาทรัพย์นั้นเป็นเงินให้แก่ผู้ขายเป็นการตอบแทน

ตัวอย่าง นาย ก. เจ้าของที่ดิน ได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่นาย ข. โดยนาย ข. ได้ชำระราคาที่ดินให้แก่นาย ก. เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สัญญาดังกล่าวเรียกว่า สัญญาซื้อขาย โดย นาย ก. เรียกว่าผู้ขาย และนาย ข. เรียกว่าผู้ซื้อ

สัญญาซื้อขายต้องทำตามแบบแล้วแต่ชนิดของทรัพย์ดังต่อไปนี้คือ

๑. อสังหาริมทรัพย์ เช่นที่ดิน หรือบ้าน

๒. สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ได้แก่

ก. เรือกำปั่นหรือเรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์ ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป

ข. แพ

ค. สัตว์พาหนะ

การซื้อขายทรัพย์ทั้งสองชนิดดังกล่าว จะต้องทำตามแบบคือ

(๑) ต้องทำเป็นหนังสือ และ

(๒) จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ดินต้องจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดิน บ้านจดทะเบียนที่อำเภอ เรือต้องจะทะเบียนที่กรมเจ้าท่า แพและสัตว์พาหนะจดทะเบียนที่อำเภอ

การซื้อขายทรัพย์ทั้งสองชนิดดังกล่าว ถ้าไม่ทำตามแบบแล้วย่อมตกเป็นโมฆะเสียเปล่าเท่ากับว่าไม่มีการทำสัญญาเลย

๓. ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีราคาซื้อขายตั้งแต่ ๕๐๐ บาท ขึ้นไป ต้องมีหลักฐานการซื้อขายเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือวางมัดจำ หรือได้ชำระหนี้บางส่วน ถ้าไม่ได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในสามอย่างที่กล่าวมาแล้ว กฎหมายห้ามมิให้ฟ้องร้องบังคับดคีต่อศาล

ตัวอย่าง นาย ก. ตกลงขายแหวนเพชร ๑ แสนบาท ให้แก่นาย ข. โดยตกลงกันด้วยปากเปล่าต่อมานาย ก. เปลี่ยนใจไม่ยอมขาย นาย ข. ซึ่งอยากได้แหวนเพชรดังกล่าวก็ไม่มีสิทธิฟ้องบังคับคดีกับนาย ก.ได้ แต่ถ้าการซื้อขายครั้งนี้ได้มีการทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาไว้เป็นหลักฐานหรือ นาย ข. ได้วางมัดจำ หรือนาย ข. ได้ชำระเงินค่าแหวนบางส่วนแล้ว ถ้านาย ก. ผิดสัญญาไม่ยอมขายแหวนเพชร นาย ข. ย่อมมีสิทธิฟ้องบังคับนาย ก. ให้ขายแหวนดังกล่าวได้

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ดิน

ที่ดิน หมายถึง พื้นดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ดินชายทะเลด้วย

สิทธิในที่ดิน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. กรรมสิทธิ์ คือสิทธิที่แสดงความเป็นเจ้าของในที่ดิน ที่ดินที่เจ้าของจะมีกรรมสิทธิ์ ได้แก่ ที่ดินที่มีโฉนดเท่านั้น

๒. สิทธิครอบครอง คือสิทธิในการยึดถือที่ดินโดยเจตนาที่จะยึดถือไว้เพื่อตนในฐานะเจ้าของที่ดินที่เจ้าของมีสิทธิครอบครองได้คือที่ดินที่มี ส.ค. ๑ ที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์แบบ นส.๓ หรือ นส.๓ ก.

ที่ดินที่จะขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓ นส.๓ ก.) ได้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ผู้ครอบครองที่ดินนั้นต้องเป็นผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือต้องเป็นที่ ส.ค. ๑ หรือใบจอง

๒. ที่ดินนั้นต้องได้ทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนดแล้ว คือมีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องที่และสมควรตามสภาพของกิจการที่ทำประโยชน์

๓. ที่ดินนั้นต้องไม่ใช่ที่หวงห้าม เช่น ที่ป่าสงวน ที่สาธารณะ ที่ภูเขา ที่ชายตลิ่ง เป็นต้น

เมื่อครบหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอจะประกาศคำขอคำรับรองเป็นเวลา ๓๐ วัน โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ๑ ฉบับ ในที่ดิน ๑ ฉบับ ถ้าที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลก็จะปิดไว้ที่สำนักงานเทศบาลอีก ๑ ฉบับ เมื่อประกาศครบกำหนดแล้วไม่มีใครคัดค้าน นายอำเภอหรือปลัดอำเภอก็จะออก นส. ๓ หรือ นส. ๓ ก. แล้วแต่กรณีให้แก่ผู้ขอ แต่ถ้ามีผู้คัดค้าน ก็ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอทำการสอบสวนว่าจะให้ออก นส. ๓ ให้แก่ผู้ใดแล้วก็จะดำเนินการออก นส.๓ ให้แก่ผู้นั้น แล้วให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปฟ้องต่อศาลภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง ที่ดิน นส. ๓ หรือ นส. ๓ ก. ย่อมโอนขาย แลกเปลี่ยน ยกให้ จำนองหรือการโอนโดยวิธีอื่นใดได้ทั้งสิ้น

โฉนดที่ดิน

โฉนดที่ดิน เป็นหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งหมายความถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจองและตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" ด้วย

ก่อนออกโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินต้องประกาศมีกำหนด ๓๐ วัน โดยติดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา ๑ ฉบับ

ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ๑ ฉบับ ที่บ้านกำนัน ๑ ฉบับ และในบริเวณที่ดิน ๑ ฉบับ ถ้าที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลให้ปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาลอีก ๑ ฉบับ ถ้าไม่มีผู้คัดค้าน เมื่อครบกำหนดแล้วเจ้าพนักงานที่ดินก็จะออกโฉนดให้ ถ้ามีผู้คัดค้านก็ให้ดำเนินการตามที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่อง นส. ๓

ที่ดินที่มีโฉนดย่อมโอนขาย จำนอง ขายฝาก ให้หรือก่อภาระติดพันอื่นใดตามความประสงค์ของเจ้าของที่ดินได้

การเสียสิทธิในที่ดิน

บุคคลใดมีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากบุคคลนั้นทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ คือ

๑. สำหรับที่ดินที่มีโฉนดเกินกว่าสิบปีติดต่อกัน

๒. สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์เกินกว่าห้าปีติดต่อกัน

ให้ถือว่าบุคคลนั้นมีเจตนาสละสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนที่ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์หรือปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่าโดยอธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาล และศาลได้เพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ให้ที่ดินนั้นตกเป็นของรัฐ

การได้มาซึ่งที่ดินหรือการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

การได้มาซึ่งที่ดินหรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะสมบูรณ์

ที่ดินที่มีโฉนด ให้ไปจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา

ที่ดินที่มีหนังสือสำคัญชนิดอื่นที่ไม่ใช่โฉนให้ไปจดทะเบียนที่

นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี

คนต่างด้าวจะถือสิทธิในที่ดินไม่ได้

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย อันได้แก่บุคคลธรรมดากับนิติบุคคล ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

บุคคลต่างด้าวจะถือสิทธิในที่ดินในประเทศไทยได้ต่อเมื่อ

๑. มีสนธิสัญญากับประเทศไทย แต่ปัจจุบันประเทศไทยได้บอกเลิกสัญญาเกี่ยวกับการถือที่ดินกับทุกประเทศแล้ว คนต่างด้าวจึงไม่มีสิทธิถือที่ดินในประเทศไทยโดยอาศัยสนธิสัญญาได้อีกต่อไป

๒. มีที่ดินอยู่ก่อนใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

๓. ได้ที่ดินมาในฐานะทายาทโดยธรรมหลังวันใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

กฎหมายไม่ได้ห้ามขาดว่าคนต่างด้าวที่ประสงค์จะได้ที่ดินจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยผ่านอธิบดีกรมที่ดิน

การขอรับมรดกที่ดิน

(๑) ผู้มีสิทธิรับมรดกทุกคนต้องไปติดต่อที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา

(๒) ต้องนำโฉนดที่ดินที่จะขอรับมรดกไปด้วย

(๓) ต้องนำใบมรณบัตรของเจ้ามรดกไป

(๔) ถ้ามีพินัยกรรมต้องเอาไปแสดงด้วย

(๕) ถ้ามีการสละมรดกต้องนำหลักฐานการสละมรดกไปด้วย

(๖) เมื่อได้ยื่นคำขอแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินจะสอบสวนเครือญาติแล้วทำการประกาศ

(๗) การประกาศ มีกำหนด ๖๐ วัน เจ้าพนักงานที่ดินจะแจ้งไปยังอำเภอเพื่อปิดประกาศที่อำเภอที่บ้านกำนันและที่ที่ดิน

(๘) ในกรณีทายาทบางคนมาขอจดทะเบียนรับมรดกทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว ให้ส่งประกาศให้กับทายาททุกคนมาให้ถ้อยคำยินยอม หรือนำหลักฐานการไม่รับมรดกของทายาทมาแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินภายในกำหนดเวลาที่ประกาศ ถ้าผู้ขอไม่สามารถนำทายาทมาแสดงได้ภายในกำหนดเวลาเจ้าพนักงานที่ดินจะยกคำขอรับมรดก

ความรู้เกี่ยวกับทะเบียนอาวุธปืน

อาวุธปืน หมายถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้เครื่องส่งกระสุนโดยวิธีระเบิดหรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งต้องอาศัยอำนาจพลังงานหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนนั้น ๆ

ผู้ประสงค์มีอาวุธปืนเพื่อใช้หรือไว้เพื่อเก็บ ให้ยื่นคำร้องขอตามแบบ ป. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่

- กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บังคับการกองทะเบียนกรมตำรวจ
- จังหวัดอื่น ๆ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายทะเบียนท้องที่จังหวัด
- นายอำเภอเป็นนายทะเบียนท้องที่ประจำอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นนายทะเบียนท้องถิ่นประจำกิ่งอำเภอ

อาวุธปืนที่จะอนุญาตให้มีไว้ในครอบครอง

๑. มีไว้เพื่อใช้ได้แก่ปืนสั้นหรือยาวขออนุญาตมีไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สินหรือในกีฬายิงสัตว์

๒. มีไว้เพื่อเก็บ ได้แก่ อาวุธปืนที่ชำรุดใช้การไม่ได้ หรืออาวุธปืนที่ได้มาจากการแข่งขันยิงปืนของทางราชการ อาวุธปืนประเภทนี้ห้ามใช้ยิงหรือมีกระสุน

คุณสมบัติของผู้อนุญาต มีหลายประการที่สำคัญ เช่น

๑. เป็นหัวหน้าครอบครัว

๒. มีทรัพย์สินที่ต้องดูแลรักษาไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท

๓. ตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่เปลี่ยวอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินได้ง่าย

๔. มีความประพฤติเรียบร้อย

๕. ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ฯลฯ

การยื่นเรื่องราวขออนุญาต

การยื่นเรื่องราวขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนมีวิธีการและปฏิบัติดังนี้

๑. ยื่นคำร้องขอตามแบบพิมพ์ ป. ๑ พร้อมด้วยหลักฐาน คือ สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชน

๒. ต้องนำกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือบุคคลอื่นที่เชื่อถือได้ไปให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตด้วย

๓. เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องแล้วจะตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานเกี่ยวกับภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นที่เกิน ๖ เดือนหรือไม่ ถ้าเห็นถูกต้อง ก็จะดำเนินการสอบสวนบันทึกถ้อยคำไว้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาต่อไป

๔. ในการพิจารณาอนุญาตเป็นอำนาจของนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภออนุญาตแล้วจะออกใบอนุญาตให้ซื้อตามแบบที่เรียกว่า ป. ๓ ซึ่งมีอายุ ๖ เดือนนับแต่วันที่ออก

๕. ผู้ซื้อจะต้องนำใบอนุญาตให้ซื้อคือ ใบ ป. ๓ ตอนที่ ๓ ไปแสดงต่อร้านจำหน่ายปืนที่ซื้อและเมื่อซื้ออาวุธปืนได้แล้ว ต้องนำอาวุธปืนนั้นพร้อมด้วยใบสำคัญคู่มือประจำปืนที่นายทะเบียนท้องที่ที่ร้านค้าออกไปให้ไปติดต่อ

ขอรับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนที่เรียกว่า ป. ๔ จากนายทะเบียนท้องที่ คือ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอที่ออกใบอนุญาตให้ซื้อภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ซื้อ

๖. ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ใบ ป.๔ ใช้ได้ตลอดระยะเวลาที่เป็นเจ้าของอาวุธปืน

การแจ้งอาวุธปืน เมื่อผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนย้ายภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ต้องแจ้งย้ายอาวุธปืนต่อนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ย้ายไปถึงอีกด้วย

การรับมรดกอาวุธปืน เป็นหน้าที่ของทายาทหรือผู้ครอบครองอาวุธปืนจะต้องไปแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่ที่ทราบการตายและยื่นคำร้องขอรับมรดกอาวุธนั้นต่อไป

การโอนอาวุธปืน หมายถึง การซื้อขาย หรือการให้โดยเสน่หามีวิธีการปฏิบัติดังนี้

๑. ผู้ซื้อหรือผู้รับโอน เป็นผู้ยื่นคำร้องตามแบบ ป.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้น ส่วนผู้ขายหรือผู้ให้จะมีภูมิลำเนาอยู่ต่างท้องที่ก็ได้

๒. เมื่อนายทะเบียนท้องที่พิจารณาว่าผู้ขออนุญาตซื้อหรือขอรับโอนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และไม่ขัดข้องก็สั่งอนุญาตแล้วออกใบอนุญาต ป. ๓ ท่อนที่ ๓ ให้แก่ผู้ซื้อถือไปแสดงต่อนายทะเบียนอาวุธปืน

๓. เมื่อใบ ป. ๓ ท่อนที่ ๒ และท่อน ๓ มาบรรจบกันเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนที่จะสลักหลังใบอนุญาต ป. ๔ เดิม ว่าได้โอนอาวุธปืนให้แก่ผู้รับแล้ว ลงชื่อผู้โอน นายทะเบียนพร้อมด้วย วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วมอบใบอนุญาต ป. ๔ เดิม พร้อมด้วยอาวุธปืนให้แก่ผู้รับโอนนำไปแสดงต่อนายทะเบียนท้องที่ เพื่อขอรับใบอนุญาต ป. ๔ ฉบับใหม่ต่อไป

ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดอ่านไม่ออกให้ยื่นคำร้องขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบเหตุนั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่ามีเหตุผลที่เชื่อถือได้ ก็จะออกใบแทนให้ ถ้าใบอนุญาตที่สูญหายไปนั้นได้กลับคืน ให้ส่งใบแทนคืนแก่นายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้คืน

อาวุธปืนหายหรือถูกทำลาย ให้เจ้าของอาวุธปืนแจ้งเหตุพร้อมด้วยหลักฐานและส่งมอบใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนอยู่หรือนายทะเบียนท้องที่เกิดเหตุภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันทราบเหตุ

การขออนุญาตพกอาวุธปืน

ผู้ที่ประสงค์จะขออนุญาตพกพาอาวุธปืนติดตัวทั่วราชอาณาจักร ให้ยื่นเรื่องราวต่อนายทะเบียนท้องที่ ดังนี้

๑. ผู้บังคับการกองทะเบียนกรมตำรวจ สำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง ฯ สำหรับผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ หรือถ้าจำเป็นจริง ๆ จะยื่นต่อนายทะเบียนท้องที่ตามข้อ ๑ ก็ได้

คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตพกพาอาวุธปืนติดตัว

๑. ต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ปืนอยู่แล้ว

๒. ต้องเป็นบุคคลประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินของรัฐบาลตามตำแหน่งหน้าที่จำเป็นต้องมีอาวุธปืนติดตัว เพื่อป้องกันภยันตรายจากการประทุษร้าย

๒.๒ ข้าราชการเจ้าพนักงานหรือพนักงานองค์การรัฐวิสาหกิจ

ซึ่งมีหน้าที่ในการปราบปรามหรือซึ่งการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นการฝ่าอันตรายหรือเขตทุรกันดาร

๒.๓ บุคคลซึ่งได้ทำประโยชน์อย่างมากให้แก่ทางราชการในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย

๒.๔ บุคคลซึ่งอธิบดีกรมตำรวจเห็นสมควรอนุญาต

ผู้มีอำนาจอนุมัติในการพกพาอาวุธปืนติดตัว

๑. อธิบดีกรมตำรวจ มีอำนาจอนุมัติทั่วราชอาณาจักร

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจอนุมัติภายในเขตจังหวัด

ความรู้และคำแนะนำในการติดต่อ พนักงานสอบสวน-อัยการ-ศาล-เรือนจำ และทนายความ

การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเป็นกติกาในการควบคุมให้คนในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข กฎหมายเป็นกลไกหนึ่งในการควบคุมสังคมและจะมีผลบังคับใช้ได้ก็ต้องมีผู้ทำหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด อันได้แก่พนักงานสอบสวน อัยการ-ศาล-เรือนจำ และทนายความ หรือเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมนั่นเอง

ประชาชนทุกคนย่อมต้องมีส่วนเข้ามาสัมผัสกับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม จึงควรที่จะทราบขั้นตอนการดำเนินการเมื่อเกิดคดีอาญาขึ้นพอสังเขป เพื่อความสะดวกในการติดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน

เมื่อเกิดคดีอาญาขึ้นคู่ความจะประกอบด้วยผู้เสียหาย (หมายถึงผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดที่เกิดขึ้น) ฝ่ายหนึ่งและผู้ต้องหา (หมายถึงผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดคดีอาญานั้น ๆ) อีกฝ่ายหนึ่ง

๑. ส่วนขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาก็จะมีการดำเนินการและเกี่ยวโยงกับบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนดำเนินการรับแจ้งเหตุ แล้วทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสำนวนคดี และเพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้ **กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ** (พนักงานสอบสวน) ไว้ดังนี้

๑.๑ สืบสวนเพื่อทราบตัวผู้กระทำความผิดและหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำผิด

๑.๒ ตรวจค้นตัวบุคคลและสถานที่ต่าง ๆ เพื่อหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำผิด

๑.๓ จับกุมผู้ต้องหามาดำเนินคดี

๑.๔ ออกหมายเรียกพยานและผู้ต้องหามาเพื่อทำการสอบสวนไว้เป็นพยานหลักฐานในคดี

๑.๕ ยึดวัตถุพยานไว้เป็นพยานหลักฐานในคดี

๑.๖ ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ทำการสอบสวน

๑.๗ ให้ประกันตัวผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวน

๒. คดีอาญาสามารถเลิกกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวนดังนี้

๒.๑ คดีอาญาที่เป็นความผิดต่อส่วนตัว เช่น คดีฉ้อโกงทรัพย์, ยักยอกทรัพย์ เป็นต้น เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์

๒.๒ คดีที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามกำหนดแล้ว เช่น คดีความผิดพระราชบัญญัติจราจร เป็นต้น

๓. อำนาจการควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

เฉพาะคดีที่มีอัตราโทษที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนทำการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวนได้ แยกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๓.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๗๒ ชั่วโมง

๓.๒ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญา ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ ๗ วัน

๔. หลังจากครบอำนาจควบคุมผู้ต้องหาแล้วหากการสอบสวนยังไม่เสร็จ พนักงานสอบสวนต้องนำผู้ต้องหาไปขอผัดฟ้องฝากขังหรือฝากขังต่อศาลแขวงฯ หรือศาลอาญา ดังนี้

๔.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ผัดฟ้อง (ในกรณีผู้ต้องหามีการประกันตัว) หรือผัดฟ้องฝากขังในกรณีผู้ต้องหาไม่มีประกันตัวได้ไม่เกิน ๕ ครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๖ วัน

๔.๒ คดีที่อยู่ในอำนาจศาลอาญา

๔.๒.๑ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ฝากขังได้หลายครั้งติด ๆ กัน แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน ๑๒ วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๔๘ วัน

๔.๒.๒ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกสูงกว่าข้อ ๔.๒.๑ ฝากขังได้หลายครั้งติด ๆ กัน ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน ๑๒ วัน รวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๘๔ วัน

เมื่อศาลอนุญาตให้ผัดฟ้องฝากขัง (คดีศาลแขวง) หรือฝากขัง (คดีศาลอาญา) แล้ว จะมอบตัวผู้ต้องหาให้อยู่ในอำนาจการควบคุมของศาลซึ่งศาลจะได้มอบให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์นำตัวไปควบคุมไว้ในเรือนจำต่อไป

กรณีผู้ต้องหาได้ประกันตัวในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่ต้องขออำนาจศาลฝากขังแต่อย่างใด

๕. เมื่อพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ก็จะสรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นทางคดีได้ ๓ ทาง ดังนี้

๕.๑ เห็นควรงดการสอบสวน (กรณีไม่มีตัวผู้ต้องหา)

๕.๒ เห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหา

๕.๓ เห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

๖. กรณีพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนการประกันตัวชั้นการควบคุมของพนักงานอัยการ ผู้ต้องหามีสิทธิจะยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อพนักงานอัยการได้

๗. กรณีพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาต่อไป ส่วนตัวผู้ต้องหาหากอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนให้ปล่อยตัวไป หากอยู่ในความควบคุมของศาลให้ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวผู้ต้องหาต่อศาล

๘. ผู้ต้องหามีสิทธิยื่นขอประกันตัวจากการควบคุมของพนักงานอัยการได้ (รายละเอียดในการขอประกันตัวและหลักฐานใกล้เคียงกับการประกันตัวชั้นพนักงานสอบสวน)

๙. พนักงานอัยการ จะพิจารณามีความเห็นในคดีไว้ดังนี้

๙.๑ งดการสอบสวน (ไม่มีตัวผู้ต้องหา)

๙.๒ สั่งฟ้องผู้ต้องหา

๙.๓ สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

๑๐. เมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้อง พนักงานอัยการต้องนำผู้ต้องหา (ที่อยู่ในความควบคุมหรือให้ประกันตัวไป) ยื่นฟ้องต่อศาล เมื่อศาล

รับฟ้องจะรับตัวผู้ต้องหาไว้ เพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ควบคุมไว้ตามอำนาจของศาลผู้ต้องหามีสิทธิขอประกันตัวจากศาลได้

๑๑. กรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลขอปล่อยตัวผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหามีประกันตัวด้วย ก็จะปล่อยตัวผู้ต้องหาและคืนหลักทรัพย์ในการประกันตัวชั้นพนักงานอัยการให้กับนายประกันไป

๑๒. ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะตั้งทนายความยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้เอง โดยไม่ต้องผ่าน กระบวนการของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานเบื้องต้นหากเห็นว่ามีมูลก็จะประทับรับฟ้องและพิจารณาดำเนินคดีกับผู้ต้องหาต่อไป ถ้าไม่มีมูลก็จะไม่ประทับรับฟ้อง

๑๓. ผู้เสียหายมีสิทธิตั้งทนายความเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการได้

๑๔. ผู้ต้องหามีสิทธิ ดังนี้

๑๔.๑ พบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความสองต่อสอง

๑๔.๒ ได้รับการเยี่ยมตามสมควร

๑๔.๓ ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็ว เมื่อเกิดการเจ็บป่วย

๑๕. เมื่อศาลอาญาพิพากษาคดีแล้วซึ่งแยกเป็น ๒ กรณี คือ พิพากษายกฟ้อง และพิพากษาลงโทษ คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวใดตามเงื่อนไขที่กำหมายกฎหนด ก็จะมีการนำคดีสู่การพิจารณาศาลอุทธรณ์ต่อไป หากไม่สามารถอุทธรณ์ได้คดีก็จะเสร็จสิ้นตามคำพิพากษานั้น ๆ

๑๖. ศาลอุทธรณ์จะพิจารณาพยานหลักฐานในคดีอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็จะพิพากษาซึ่งแยกได้ ๒ กรณี คือพิจารณายกฟ้องและพิพากษาลงโทษจำเลย แต่คู่ความยังคงมีสิทธิฎีกาตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด หากไม่มีการยื่นฎีกาหรือศาลฎีกาไม่รับฎีกา คดีก็จะสิ้นสุดและบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์

๑๗. ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา จำเลยมีสิทธิขอยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาลดังกล่าวได้

๑๘. คำพิพากษาของศาลฎีกาถือว่าเป็นที่สุดของกระบวนการยุติธรรม จะต้องมีการบังคับคดีตามคำพิพากษานั้น ๆ เว้นแต่จะมีพระบรมราชโองการลดโทษให้

๑๙. เมื่อมีการบังคับคดีให้ลงโทษจำคุก, กักขังหรือปรับเป็นที่สุดแล้วราชทัณฑ์จะรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมตัวจำเลยที่ต้องโทษจำคุก และส่วนใหญ่ศาลจะส่งตัวจำเลยที่ต้องโทษกักขังหรือกักขังแทนค่าปรับ (กรณีจำเลยไม่มีเงินชำระค่าปรับ) ไปควบคุมที่สถานีตำรวจ

๒๐. กรณีจำเลยยากจนไม่มีเงินจ้างทนายความและเป็นกรณีที่มีอัตราโทษสูง ศาลจะจัดทนายความบริการว่าความให้โดยไม่ต้องจ่ายค่าว่าจ้าง

๒๑. ระหว่างต้องโทษจำคุก ราชทัณฑ์มีการดำเนินการเกี่ยวกับการลดโทษ หรือกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลดีแก่นักโทษ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้

๒๒. การต้องโทษจำคุกจะมีผลต้องถูกฟ้องเพิ่มโทษอีกเมื่อผู้ต้องหา กลับมากระทำผิดซ้ำ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกัน

พิมพ์ที่
โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด
๕๔/๖๗, ๖๘, ๗๑, ๗๒ ซอย ๑๒ ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
โทร. ๘๖๔๐๔๓๔-๕, ๔๑๒๕๘๘๗, ๔๑๒๕๘๙๑, ๐๑-๙๒๓๘๘๒๕
โทรสาร ๔๑๒๓๐๘๗ E-MAIL : sahadham@thaimail.com